

Arkeologia Hiztegia

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Arkeologia

HIZTEGIA

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia

Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

Vitoria-Gasteiz, 2019

Lan honen bibliografia-erregistroa Eusko Jaurlaritzaren
Bibliotekak sarearen katalogoan aurki daiteke:

<http://www.bibliotekak.euskadi.eus/WebOpac>

Argitaraldia:	I.a, 2019ko abendua
Ale-kopurua:	I.500 ale
© argitaraldi honena:	Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorra
Argitaratzailea:	Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco Donostia-San Sebastián, I - 01010 Vitoria-Gasteiz
Internet:	www.euskadi.eus/euskalterm
Azala:	Concetta Probanza
Inprimaketa:	C.G. Ganboa, S.L.
ISBN:	978-84-457-3478-0
Lege gordailua:	SS I288-2019

HITZAURREA

Beste edozein hizkuntza bezalaxe, euskara ere berritzen eta modernizatzen doa egunetik egunera, bizirik dagoen seinale. Bide horretan ezinbestekoa da euskararen aberatasun lexikoa elikatzea, zaintzea eta sustatzea, bai hizkuntza bera normalizatzeko, bai erabiltzaileen premietara egokitzeko. Hain zuzen ere, helburu horiek bete nahian ikusi du argia eskuartean duzun hiztegi honek, orrialde hauetan jorratzen den eremuko erabiltzaile eta hitzunik lanabes erabilgarria izan dezaten beren egunerokoan.

Hiztegi honetan aurkituko duzun terminologia Euskararen Aholku Batzordearen Terminologia Batzordeak gomendatutakoa da. Batzordeari dagokio, besteak beste, terminologia-alorrean dauden lehentasunak finkatzea, lan-proposamenak egitea, terminologia-lanerako irizpideak ezartzea, ponderazio-markak finkatuta termino lehiakideen arteko lehentasunak jartzea eta terminoen erabilera onestea eta gomendatzea.

Terminologia Batzordeak onartutako gainerako hiztegiak bezala, hiztegi hau ere EUSKALTERM Euskal Terminologia Banku Publikoan www.euskadi.eus/euskalterm dago integratuta.

Banku hau etengabe elikatzen eta zabaltzen ari gara Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzatik IVAPekin lankidetzan, Eusko

Jaurlaritzak bideratu eta sustatu nahi duen terminologiaren produkzioaren, kudeaketaren eta hedapenaren muina izan dadin. EUSKALTERM metodologia eta irizpide jakin batzuen arabera eguneratu eta elikatzen da, betiere Terminologia Batzordeak onartutako jarduketa-planei jarraituz.

Hiztegi hau erabiltzaileen oinarrizko premiak asetzeko baliagarri izatea nahi genuke, hemen jorratzen den terminologiaren erabilera normalizatzeko eta gure hizkuntzaren eguneratzearen bidean urrats garrantzitsua izan dadin. Hiztegi hau eta honekin batera argitaratzen ditugun guztiak eguneroko jardunean erabiltzera animatzen zaituztegu, euskaldunok gero eta hizkuntza aberatsagoa izan dezagun.

Vitoria-Gasteiz, 2019ko abenduaren 20a

MIREN DOBARAN URRUTIA

Hizkuntza Politikarako sailburuordea

HIZTEGIARI BURUZKO ARGIBIDEAK

Hiztegi hau UZEI Terminologia eta Lexikografia Zentroak egin du EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa (www.euskara.euskadi.eus/euskalterm) eguneratzeko eta elikatzeke entitate horrek Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzarekin (HPS) izenpetutako kontratuaren barruan. Kontratua HPSk eta IVAPEk finantzatu dute, bi erakunde horiek sinatutako hitzarmenaren bidez.

EUSKALTERM Terminologia Banku Publikoa da Terminologia Batzordeak¹ finkatutako terminologia-lana zabaltzeko ardatza. Aldi berean esan behar da Terminologia Batzordeak onartutako jarduketa-planen barruan ezarritako lehenasunen arabera eguneratzen dela Terminologia Banku Publikoa. Euskararen Aholku Batzordeko Terminologia-batzorde atal bereziak euskarazko terminologia-lanerako finkatu zuen metodologiari jarraituta, hiztegi hau, lehenengoz, hizkuntzalariez eta eremuko adituez osatutako batzorde teknikoak aztertu eta landu zuen, Terminologia Batzordeari behin betiko proposamena luzatzeko. Normalizazio-prozesuaren azken urratsa Terminologia Batzordeak onartzea izan da. Beraz, hemen duzue eremu honetako terminologiaren erabiltzaileei **Terminologia Batzordeak gomendatzen dien terminologia**.

1. 176/2007 DEKRETUA, urriaren 16koa, Euskararen Aholku Batzordeari buruzkoa.

Hiztegien erabilitako ponderazio-markak:

(4) Termino normalizatua / gomendatua

(3) Termino onartua (baina ez lehenetsia, beste bat gomendatzen delako)

Hiztegien erabilitako laburtzapenak:

eu euskara

es español

fr français

en English

Sin. sinonimoa

Ik. ikus

NORMALIZAZIOA

BATZORDE TEKNIKOA

Jaione Agirre (Arabako Arkeologia Museoa, Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzua)

Pía Alkain (Irungo OIASSO Erromatar Museoaren zuzendaria)

Maite Izquierdo (Kultura Ondarearen teknikaria, Kultura Ondarearen Zuzendaritza)

Joxean Zapirain (UZEIko teknikaria)

Koordinatzailea: **Ander Garcia** (Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, Euskara Sustatzeko Zuzendaritza)

TERMINOLOGIA BATZORDEA

Miren Dobaran Urrutia, Hizkuntza Politikarako sailburuordea, batzorde-ataleko lehendakaria

Garbiñe Doval Garcia, IVApeko zuzendariordea, batzorde-ataleko lehendakariordea

Josune Zabala Alberdi, EABko eta batzorde-ataleko idazkaria

Araceli Díaz de Lezana Fernández de Gamarra, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzako ordezkaria

Ibon Olaziregi Salaberria, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren Euskara Zerbitzuaren ordezkaria

Xabier Alberdi Larizgoitia, Euskal Herriko Unibertsitateko Euskara Institututuko ordezkaria

Gotzon Lobera Revilla, Euskaltzaindiaren ordezkaria

Maite Imaz Leunda, IVApeko ordezkaria

Iker Etxebeste Zubizarreta, Unibertsitate Zerbitzuetarako Euskal Ikastetxeko (UZEIko) ordezkaria

Asier Larrinaga Larrazabal, aditua

Alberto Atxabal Rada, aditua

Naroa Gorostiaga Barriola, aditua

Mertxe Olaizola Maiz, aditua

Alfontso Mujika Etxeberria, aditua

Pascual Rekalde Irigoien, aditua

UZEIren LANKIDE IZAN DIREN ADITUAK

Agustin Azkarate, EHU

Alfredo Moraza, Aranzadi

Jaione Agirre Garcia, Arabako Arkeologia Museoa

Jose Antonio Mujika, EHU

Manu Ceberio, Aranzadi

Mari Jose Iriarte, EHU

Maria Belen Bengoetxea, EHU

Sergio Escribano, EHU

EREMU - ZUHAITZA

1 Teoria eta metodologia

- 1.1 Indusketa-sistemak
- 1.2 Paleobotanika
- 1.3 Paleontologia
- 1.4 Geologia, sedimentologia eta estratigrafia
- 1.5 Antropologia
- 1.6 Datazio-sistemak
- 1.7 Kronologia
- 1.8 Klimatologia
- 1.9 Arkeometria eta beste kuantifikazio-teknika batzuk

2 Industriak

- 2.1 Harri-industria
- 2.2. Zeramika
- 2.3 Metal-industria
- 2.4 Hezur-industria
- 2.5 Beira-industria
- 2.6 Epigrafia
- 2.7 Numismatika
- 2.8 Ehorzketak
- 2.9 Hiria eta eraikuntza
- 2.10 Artea

3 Arlo espezializatuak

- 3.1 Urpeko arkeologia
- 3.2 Arkeologia industrialak
- 3.3 Ondare arkeologikoaren babesa eta dibulgazioa

AURKIBIDEA

Bokabularioa sailka	13
1. TEORIA ETA METODOLOGIA	14
1.1. Indusketa-sistemak	17
1.2. Paleobotanika	25
1.3. Paleontologia	26
1.4. Geologia, sedimentologia eta estratigrafia	27
1.5. Antropologia.	31
1.6. Datazio-sistemak.	33
1.7. Kronologia	38
1.8. Klimatologia	43
1.9. Arkeometria eta beste kuantifikazio-teknika batzuk.	46
2. INDUSTRIAK	48
2.1. Harri-industria	48
2.2. Zeramika	52
2.3. Metal-industria.	56
2.4. Hezur-industria.	58
2.5. Beira-industria	60
2.6. Epigrafia	61
2.7. Numismatika	63
2.8. Ehorzketak	65
2.9. Hiria eta eraikuntza	68
2.10. Artea.	74
3. ARLO ESPEZIALIZATUAK	77
3.1. Urpeko arkeologia.	77
3.2. Arkeologia industrialak.	80
3.3. Ondare arkeologikoaren babesa eta dibulgazioa.	81
Euskarazko aurkibidea	83
Gaztelaniazko aurkibidea	95
Frantsesezko aurkibidea	107
Ingelesezko aurkibidea	119
Erreferentzia bibliografikoak	131

BOKABULARIOA SAILKA

I. TEORIA ETA METODOLOGIA

1

antropologia (4)

Gizakiaren eta gizataldeen alderdi biologikoak eta sozialak aztertzen dituen zientzia.

es antropología
fr anthropologie
en anthropology

2

arkeoastronomia (4)

Antzinako zibilizazioek astronomiarekin izandako harremana aztergai duen jakintza.

es arqueoastronomía
fr archéoastronomie
en archaeoastronomy

3

arkeografia (4)

Erregistro arkeologikoaren behaketa, dokumentazioa eta antolaketa aztergai dituen jakintza.

es arqueografía
fr archéographie
en archaeography

4

arkeologia (4)

Iraganeko gizarteen aztarna materialetatik abiatuz gizarte horien bizitza eta jarduera aztertzen dituen jakintza.

es arqueología
fr archéologie
en archaeology

5

arkeologia analitiko (4)

es arqueología analítica
fr archéologie analytique
en analytical archaeology

6

arkeologia antropologiko (4)

es arqueología antropológica
fr archéologie anthropologique
en anthropological archaeology

7

arkeologia esperimental (4)

es arqueología experimental
fr archéologie expérimentale
en experimental archaeology

8

arkeologia estrukturalista (4)

es arqueología estructuralista
fr archéologie structuraliste
en structural archaeology;
structuralist archaeology

9

arkeologia historiko (4)

Idazketa erabili duten zibilizazioak aztertzen dituen arkeologia.

es arqueología histórica
fr archéologie historique
en historical archaeology

10

arkeologia klasiko (4)

Antzinate Klasikoa aztergai duen arkeologia.

es arqueología clásica
fr archéologie classique
en classical archaeology

11

arkeologia postprozesual (4)

Gizakien ekintzek izan dezaketan esanahi sinbolikoaren interpretazioan oinarritzen den arkeologia.

es arqueología posprocesual
fr archéologie post-processuelle
en post-processual archaeology

arkeologia prehistoriko

Ik. historiaurreko arkeologia

12**arkeologia prozesual (4)**

XX. mendeko 50eko eta 60ko hamarkadetan arkeologiaren teoria eta metodo-markoa birdefinitu zituen joera teorikoa: iragana datu arkeologikoen bidez deskribatu nahi izateari utzi, eta iraganean gertatutako aldaketa-prozesuak sistemen teoria eta ekologia kulturallean oinarrituz zientifikoki esplikatzea du helburu.

es arqueología procesual
fr archéologie processuelle
en processual archaeology

13**arkeologia sozial (4)**

es arqueología social
fr archéologie sociale
en social archaeology

14**arkeozoologia (4)**

Sin. zooarkeologia (4)
 Animalia-hondakinak eta haien eta gizakien arteko elkarrekintza aztertzen dituen jakintza, aztarnategi arkeologikoetako fauna-aztarnetan oinarritzen dena.

es arqueozoología; zooarqueología
fr archéozoologie; zooarchéologie
en zooarchaeology; archaeozoology

15**artefaktu (4)**

Gizakiak moldatutako objektu baten aztarna arkeologikoa.

es artefacto
fr artefact; objet façonné
en artifact; artefact

16**bioestratigrafia (4)**

Estratu geologikoetan agertzen diren fosiletan oinarrituz estratu haien datazio erlatiboa aztergai duen jakintza.

es bioestratigrafía
fr biostratigraphie
en biostratigraphy

17**biometria (4)**

Metodo estatistikoaren bidez bizidunen ezaugarri biologikoak eta haien bilakaera edo aldaketa aztertzen dituen jakintza.

es biometría
fr biométrie
en biometry

18**denbora geologiko (4)**

Lurraren historia geologikoak hartzen duen denbora-bitartea.

es tiempo geológico
fr temps géologique
en geologic time

19**egitura (4)**

Espazio bat bere funtzioari egokitzeko egin diren aldaketen edo ekintzen aztarna materialen multzoa.

es estructura
fr aménagements; constituant
en feature

20**ekofaktu (4)**

Aztarnategi batean aurkitutako produktu naturala, eraldatu gabe gizakiak lekuz aldatu duena; esate baterako, hazi edo landu gabeko enbor bat.

es ecofacto
fr écofact
en ecofact

21

Erdi Aro osteko arkeologia (4)

Aro Berria eta Garaikidea aztergai dituen arkeologia.

- es arqueología posmedieval
- fr archéologie post-médiéval
- en post-medieval archaeology

22

Erdi Aroko arkeologia (4)

- es arqueología medieval
- fr archéologie médiévale
- en medieval archaeology

23

espoliazio (4)

Sin. harrapaketa (4)

Ondare material edo monumentu jakin batetik gauzak hartzea edo kentzea.

- es expolio; expoliación
- fr pillage; spoliation
- en plunder; loot

24

etnoarkeologia (4)

- es etnoarqueología
- fr ethnoarchéologie
- en ethnoarchaeology

25

faltsifikazio (4)

Egiazkoa balitz bezala erabiltzeko asmoz egiten den objektu faltsua.

- es falsificación
- fr falsification
- en forgery

26

genero-arkeologia (4)

Generoen eraikuntza eta haien arteko harremanak aztertzen dituen arkeologiaren atala.

- es arqueología del género
- fr archéologie du genre
- en gender archaeology

harrapaketa

Ik. espoliazio

heriotzaren arkeologia

Ik. hileta-arkeologia

27

hileta-arkeologia (4)

Sin. heriotzaren arkeologia (4)
Ehorzketen aztarna arkeologikoetan oinarrituz hileta-jarduerak aztertzen dituen arkeologia.

- es arqueología funeraria; arqueología de la muerte
- fr archéologie funéraire
- en funerary archaeology; archaeology of death

28

historiaurreko arkeologia (4)

Sin. arkeologia prehistoriko (4)
Idazketa sortu aurreko zibilizazioak aztertzen dituen arkeologia.

- es arqueología prehistórica
- fr archéologie préhistorique
- en prehistoric archaeology

29

holotipo (4)

Espezimen-multzo bat deskribatzeko eredutzat hartzen den espezimena.

- es holotipo
- fr holotype
- en holotype

30

landa-laneko arkeologia (4)

Indusketa edo prospekzio arkeologiko batean egiten den lan arkeologikoa.

- es arqueología de campo
- fr archéologie sur le terrain
- en field archaeology

31

paleoekologia (4)

Antzinako izaki bizidunek eta orduko ingurumenak izandako elkarrekintza aztertzen duen jakintza.

es paleoecología

fr paléoécologie

en palaeoecology

32

paleoetnologia (4)

Antzinako zibilizazioak eta, bereziki, etniak aztertzeko haiek utzitako aztarna materialetan oinarritzen den jakintza.

es paleoetnología; paletnología

fr paléoethnologie

en palaeoethnology

33

paleoklimatologia (4)

Lurrak denbora geologikoan izan dituen klimak eta klima-aldaketak aztertzen dituen jakintza.

es paleoclimatología

fr paléoclimatologie

en palaeoclimatology

34

paleontologia (4)

Historiaurreko bizidunak fosilen bidez aztertzen dituen jakintza.

es paleontología

fr paléontologie

en palaeontology

35

testuinguru-arkeologia (4)

Testuinguruak identifikatzean eta ikertzean oinarritzen den arkeologia.

es arqueología contextual

fr archéologie contextuelle

en contextual archaeology

36

trazeologia (4)

Aztarnategietan aurkitutako lanabesen erabilera-aztarnak aztertzen dituen jakintza.

es traceología

fr tracéologie

en traceology

zooarkeologia

Ik. arkeozoologia

I. I. Indusketa-sistemak

37

aireko fotografia (4)

es fotografía aérea; aerofotografía

fr photographie aérienne

en aerial photography

38

aurkikuntza (4)

es hallazgo; descubrimiento

fr découverte

en discovery

39

aztarna arkeologiko (4)

es resto arqueológico; rastro arqueológico

fr vestige archéologique

en archaeological remains

40

aztarnategi (4)

Sin. aztarnategi arkeologiko (4)

es yacimiento; yacimiento arqueológico

fr gisement archéologique

en archaeological site

aztarnategi arkeologiko

Ik. aztarnategi

41

diagrama estratigrafiko (4)

Sin. Harris-en diagrama (4)

Harris-en metodoan, aztarnategi baten estratifikazioaren adierazpide grafikoa, unitate estratigrafikoen arteko erlazio fisikoa denbora-erlazio bihurtzen duena.

es diagrama estratigráfico; diagrama de Harris

fr diagramme stratigraphique; diagramme de Harris

en stratigraphic diagram; Harris Matrix diagram

42

domestikazio (4)

Sin. etxekotze (4)

es domesticación

fr domestication

en domestication

43

eremu zabaleko indusketa (4)

Eremu handi bat osorik hartzen duen indusketa, lekukorik erabili gabe egiten dena.

es excavación en área

fr fouille en aire ouverte

en open area excavation

44

erregistro arkeologiko (4)

Arkeologian dokumentatutako aztarna material guztien multzoa, aztarnategiak, artefaktuak, egiturak eta ekofaktuak barnean hartzen dituen.

es registro arqueológico

fr registre archéologique

en archaeological record

45

eskala-barra (4)

Sin. jaloi (4)

Neurgailu gisa erabiltzen den barra luzea, kontrastea egiten duten bi kolorez atalka margotua.

es jalón

fr jalon

en range pole; ranging-rod

46

estazio total (4)

es estación total

fr station totale

en total station

47

estratu (4)

Sin. geruza (4)

es estrato

fr strate; couche

en stratum

48

estratuarte (4)

Sin. interfaze (4)

Estratuen arteko kontaktu-eremua.

es interestrato

fr interface

en interface

etxekotze

Ik. domestikazio

49

fase (4)

Sin. fase arkeologiko (4)

Harris-en erregistro-sisteman, antzeko kronologia duten jarduerak eta jardueramultzoak biltzen dituen denbora-tartea.

es fase; fase arqueológica

fr phase; phase archéologique

en archaeological phase

fase arkeologiko

Ik. fase

50

flotazio (4)

Sedimentuetatik aztarna txikiak likido baten bidez (normalean, uraren bidez) berreskuratzeko teknika; lur edo sedimentuak bahe batean jartzen dira, ur-zurrusta bat jartzen zaie, eta bahe finago batzuetatik pasarazten dira.

es flotación**fr** flottation**en** flotation

51

fosfato-analisi (4)

Sin. fosfatoen analisi geokimiko (4)

Giza jarduerak lurreko fosfato-edukian eragindako aldaketak neurtzea helburu duen analisisa. Indusketarik egin gabe aztarnategiak aurkitzeko edo interpretatzeko erabili ohi da. Abereen gorotzak eta gizakien eginkariek, animalia- edo landare-hondakinak ongarri gisa erabiltzeak eta gizakien ehorzketek eragina dute lurrraren fosfato-edukian. Beraz, fosfato-analisisa oso interesgarria da, adibidez, aztarnategietan ukuiluak edo kortak aurkitzeko.

es análisis de fosfatos; análisis geoquímico de fosfatos**fr** analyse des phosphates; analyse géochimique des phosphates**en** soil phosphate analysis; phosphate mapping**fosfatoen analisi geokimiko**

Ik. fosfato-analisi

52

fotogrametria (4)**es** fotogrametría**fr** photogrammétrie**en** photogrammetry

53

frekuentazio (4)

Gizakiek edo animaliek leku batean izandako aldizkako egonaldia, haiek utzitako aztarna arkeologikoen bidez aztertu ohi dena.

es frecuentación**fr** fréquentation**en** visitation; frequentation**geruza**

Ik. estratu

gestio-arkeologia

Ik. kudeaketa-arkeologia

54

giza egonleku (4)

Sin. giza kokagune (4)

Gizatalde bat finkatuta egon den lekua.

es asentamiento**fr** établissement**en** settlement**giza kokagune**

Ik. giza egonleku

55

harpe (4)**es** abrigo**Harris-en diagrama**

Ik. diagrama estratigrafiko

56

Harris-en erregistro-sistema (4)

Sin. Harris-en metodo (4)

Indusketen erregistro arkeologikoa osatzeko metodoa, Edward C. Harris-en metodoari jarraikiz, unitate estratigrafiko bakoitzaren ezaugarriak deskribatzen dira (dimentsioak eta oinplanoa barne), eta unitateen arteko denborazko erlazioak diagrama estratigrafiko batean irudikatzen dira.

es sistema de registro de Harris; método de Harris

fr méthode de Harris

en Harris recording system

Harris-en metodo

Ik. Harris-en erregistro-sistema

57

hondakin karpologiko (4)

Aztarnategi arkeologiko batean aurkitutako landare-hazien eta -fruituen hondakinak.

es resto carpológico; vestigio carpológico

fr vestige carpologique

en carpological remains

58

hondakin palinologiko (4)

es resto palinológico; vestigio palinológico

fr vestige palynologique

en palynological remains

59

indusketa arkeologiko (4)

Aztarna arkeologikoak lurpetik edo dauden lekutik ateratzea, dokumentatzea eta ikertzea; indusketetan, aztarnak hondatu gabe, modu sistematikoan eta metodo egokiak erabiliz atera behar dira.

es excavación arqueológica

fr fouille archéologique

en archaeological excavation

60

indusketa programatu (4)

es excavación programada

fr fouille programmée

en planned excavation

61

indusketa-egunkari (4)

Indusketa-lanak egin ahala haien azalpen xehakutua biltzeko erabiltzen den egutegia.

es diario de excavación

fr carnet de chantier; carnet de fouille

en excavation notebook; excavation journal

interfaze

Ik. estratuarte

jaloi

Ik. eskala-barra

62

jarduera (4)

Harris-en erregistro-sisteman, aztarna arkeologikoen interpretaziorako oinarriko unitatea, garai berekoak diren eta funtzio bera duten unitate estratigrafikoen multzoak osatzen duena; adibidez, jardueratzat har daiteke hilobi bat irekitzea eta hura betetzea.

es actividad

fr activité

en activity

63

jarduera-multzo (4)

Garai berean eta helburu berarekin sortutako jardueren multzoa; adibidez, familia-unitate beraren hilobi-multzoa.

es grupo de actividad

fr groupe d'activité

en activity group

kartesiari koordinatuen**metodo**

Ik. Laplace-ren indusketa-sistema

64

kontrol arkeologiko (4)

Interes arkeologikoa izan dezakeen eremu batean egindako lanetan esku hartzea; lanak ikuskatzean eta aztarna arkeologikoak kontserbatzeko eta dokumentatzeko neurriak ezartzean datza.

es control arqueológico

fr surveillance

en watching brief

65

kota (4)

Estratu edo aztarna arkeologiko batek itsas mailarekiko edo erreferentziatzat hartzen den beste sestra-plano batekiko duen garaiera.

es cota; cota de nivel

fr élévation; cote

en elevation; topographic elevation

66

kudeaketa-arkeologia (4)

Sin. gestio-arkeologia (4); prebentzio-arkeologia (4)

Berehala egitekoak diren lanek galzorian jarritako aztarna arkeologikoak aztertzen dituen arkeologia.

es arqueología de gestión;

arqueología de prevención

fr archéologie de gestion;

préventive archéologie

en management archaeology;

preventive archaeology

67

lagin (4)

es muestra

fr échantillon

en sample

68

laginketa (4)

Eremu bateko laginak lortzeko egiten diren lanen multzoa.

es muestreo

fr échantillonnage

en sampling

Laplace-Méroc-en indusketa-sistema

Ik. Laplace-ren indusketa-sistema

69

Laplace-ren indusketa-sistema (4)

Sin. kartesiar koordenatuen metodo (4);
Laplace-Méroc-en indusketa-sistema (4)
Indusketen erregistro arkeologikoa
osatzeko metodoa, koordenatu
kartesiarren sistema bat erabiliz aztarna
arkeologikoak plano batean jartzean
oinarrizten dena.

- es** sistema de registro de Laplace;
método de coordenadas
cartesianas; método de Laplace-
Méroc
fr méthode Laplace-Méroc
en co-ordinate system; Laplace
method

Iarrialdiko indusketa

Ik. salbamenduko esku-hartze

70

lauki (4)

Lau aldeko lur-eremu angeluzuzena.
Azalera berdineko laukitan banatzen da
indusketa egingo den lursaila.

- es** cuadrado; cuadro
fr quadrat
en quadrat; square

71

lekuko (4)

Sareta bateko bi laukiren artean
induskatu gabe uzten den lur-zerrenda;
lur-eremua induskatzen den artean
erreferentzia gisa erabiltzen da, edo
aurrerago induskatzeko uzten da.

- es** testigo
fr berme
en balk; baulk

72

mapa arkeologiko (4)

Eremu geografiko bateko indusketen
inbentario xehakaturia biltzen duen
dokumentua.

- es** carta arqueológica
fr carte archéologique
en archaeological map

73

maskortegi (4)

Molusku-aztarna ugari dituen
aztarnategi arkeologikoa.

- es** conchero
fr escargotière
en shell-midden

74

metakin arkeologiko (4)

Aztarnategi batean aurkitutako material
metatuen multzoa. Prozesu antropiko
baten ondorioa da; hau da, gizakiaren
jarduera da material horiek metatu
dituena.

- es** depósito arqueológico
fr dépôt archéologique
en archeological deposit

miaketa

Ik. prospekzio

75

Munsell-en taula (4)

Lur-motak deskribatzeko eta beste
zeregin batzuetarako erabiltzen
den sistema, koloreak tonuaren,
argitasunaren eta asetasunaren arabera
sailkatzeko erabiltzen dena.

- es** tabla de Munsell; cartas de color
de Munsell
fr nuancier de Munsell
en Munsell soil colour chart

76

nibel topografiko (4)

Plano baten norabide horizontala eta bertikala zehazteko gailua.

- es** nivel topográfico
fr niveau topographique
en topographical level

77

oinplano (4)

Indusketa edo prospekzio bateko plano horizontalaren adierazpide grafikoa.

- es** planta
fr plan
en plan

posizio eratorri

Ik. posizio sekundario

78

posizio primario (4)

Aztarna arkeologiko baten posizioa, aztarna dagoen lekuan utzi zenetik aldatu ez dena.

- es** posición primaria
fr position primaire
en primary position

79

posizio sekundario (4)

Sin. posizio eratorri (4)
 Aztarna arkeologiko baten posizioa, aztarna posizio primariotik aldatu ondorengoa.

- es** posición secundaria; posición derivada
fr position secondaire
en secondary position

prebentzio-arkeologia

Ik. kudeaketa-arkeologia

80

profil estratigrafiko (4)

Sin. sekzio (4)

Lauki bat induskatzearen ondorioz azaleratzen diren lau plano bertikaletako bakoitza.

- es** perfil estratigráfico; corte estratigráfico; sección estratigráfica
fr coupe stratigraphique; profil stratigraphique
en stratigraphic profile; stratigraphic section

81

prospekzio (4)

Sin. miaketa (4)

Aztarna arkeologikoak aurkitzeko tekniken eta lanen multzoa.

- es** prospección
fr prospection
en prospecting

82

salbamenduko esku-hartze (4)

Sin. larrialdiko indusketa (4)

Aztarnategi batean egiten den presako indusketa arkeologikoa, aztarnategia berehala hondatuko edo desagerraraziko duten lanen aurretik egiten dena.

- es** intervención de salvamento; intervención de urgencia
fr fouille de sauvetage; fouille de préservation
en rescue excavation; salvage excavation

83

sareta (4)

Indusketa edo prospekzio arkeologikoa egingo den lursaila banatzen duten laukien multzoa.

- es** cuadrícula
fr carroyage; quadrillage
en grid layout; grid

84

sareta-metodo (4)

Puntu-multzo jakin batek sareta batean duen banaketa kalkulatzeko erabiltzen den metodo estatistikoa.

es método de cuadrícula

fr méthode du quadrillage

en grid-square method

sekzio

Ik. profil estratigrafiko

UE

Ik. unitate estratigrafiko

85

unitate estratigrafiko (4)

Sin. UE (4)

Harris-en metodoaren oinarritzko erregistro-unitatetzat hartzen den estratua.

es unidad estratigráfica; UE

fr unité stratigraphique; US

en stratigraphic unit; SU

86

Wheeler-en indusketa-sistema (4)

Sin. Wheeler-en sistema (4)

Indusketen erregistro arkeologikoa osatzeko metodoa, lursail handi bat lekukoz bereizitako laukitan banatzean oinarritzen dena.

es sistema de excavación de Wheeler

fr système Wheeler

en Wheeler system

Wheeler-en sistema

Ik. Wheeler-en indusketa-sistema

87

zundaketa (4)

Lur-eremu mugatu batean egiten den indusketa, aztarnategi baten edo eremu baten inguruko datuak biltzeko egiten dena.

es sondeo

fr sondage archéologique

en trial trenching

88

zutabe estratigrafiko (4)

Indusketa arkeologiko bateko estratuen hurrenkera eta kokapena irudikatzen dituen eskema.

es columna estratigráfica

fr échelle stratigraphique

en stratigraphical column

I.2. Paleobotanika

89

antrakologia (4)

Ikatz-aztarnak aztertzen dituen jakintza.

- es** antracología
fr anthracologie
en anthracology

90

antropizazio (4)

- es** antropización
fr anthropisation
en anthropization

AP

Ik. zuhaitz-polen

91

espora (4)

Landare batzuek sortzen duten ugaltze-gorputz oso txikia, gehienetan zelulabakarra. Garatzen denean, beste landare bat eratzeko ahalmena du.

- es** espora
fr spore
en spore

92

fitolito (4)

Landare-ehunetan sortzen den silizezko konkrezio mikroskopikoa, landarea deskonposatu ondoren lurtean geratzen dena.

- es** fitolito
fr phytolithe
en phytolith

93

hazi (4)

- es** semilla
fr semence
en seed

94

jatorri ez-antropikoko metakin (4)

- es** depósito de origen no antrópico
fr dépôt d'origine non anthropique
en non anthropic deposit; deposit of a non anthropic origin

lore-hauts

Ik. polen

NAP

Ik. zuhaitzenaz bestelako polen

95

paleobotanika (4)

Landare-fosilak aztertzen dituen jakintza.

- es** paleobotánica
fr paléobotanique
en palaeobotany

96

paleoetnobotanika (4)

Landare-aztarnak identifikatzen eta aztertzen dituen jakintza, antzinako ingurumenak eta ekonomiak ezagutzea helburu duena.

- es** paleoetnobotánica
fr paléoethnobotanique
en palaeoethnobotany

97

paleopalinologia (4)

Antzinako palinomorfoak aztertzen dituen palinologiaren atala.

- es** paleopalinología
fr paléopalynologie
en palaeopalynology

98

palinologia (4)

Polenak eta esporak aztertzen dituen jakintza.

- es** palinología
fr palynologie
en palynology

99

palinomorfo (4)

Polenak, esporek eta, gehienetan, zenbait animalia-materialek osatutako mikrofosil organikoa.

es palinomorfo
fr palynomorphe
en palynomorph

100

polen (4)

Sin. lore-hauts (4)
 Loreen anterek edo kono maskulinoek askatzen duten hautsa, barnean gameto ar bat duten ale txikiez osatua dagoena.

es polen
fr pollen
en pollen

polen ez-zuhaitzetiko

Ik. zuhaitzenaz bestelako polen

zuhaitz-jatorriko polen

Ik. zuhaitz-polen

101

zuhaitz-polen (4)

Sin. zuhaitz-jatorriko polen (4); AP (4)

es polen arbóreo; AP
fr pollen d'arbre; PA
en arboreal pollen; arborescent pollen; AP

102

zuhaitzenaz bestelako polen (4)

Sin. polen ez-zuhaitzetiko (4); NAP (4)

es polen no arbóreo; NAP
fr pollen non arboréen; PNA
en non arboreal pollen; nonarborescent pollen; NAP

I.3. Paleontologia

103

anbar (4)

Koniferoen erretxina fosildua; batzuetan, izaki txikien fosilak eduki ditzake barruan.

es ámbar
fr ambre
en amber

104

azoiko (izond.) (4)

Fosilik edo bizi-aztarnarik ez duena.

es azoico
fr azoïque
en azoic

105

bioklasto (4)

Formazio sedimentario batean dagoen fosil-zatia.

es bioclasto
fr bioclaste
en bioclast

106

biozona (4)

Sin. unitate bioestratigrafiko (4)
 Fosil-eduki adierazgarria duen estratua; fosil-eduki horrek bereizten du inguruko estratuetatik.

es biozona
fr biozone
en biozone

107

DNA fosil (4)

Gizakien edo animalien aztarnetan irau duen DNA.

es ADN fósil
fr ADN fossile
en fossil DNA

108

fosil (4)

Antzinako izaki baten edo hark utzitako arrastoaren aztarna, harri bihurtua.

es fósil
fr fossile
en fossil

109

koprolito (4)

Gorotz edo eginkari fosildua.

es coprolito
fr coprolithe
en coprolite

110

mikrofosil (4)

Mikroskopiorik gabe aztertzeko txikiegia den fosila.

es microfósil
fr microfossile
en microfossil

111

paleopatologia (4)

es paleopatología
fr paléopathologie
en palaeopathology

unitate bioestratigrafiko

Ik. biozona

I.4. Geologia, sedimentologia eta estratigrafia

112

alubioi (4)

Ur-lasterrek garraiatutako sedimentuen metakin ez-finkatua.

es aluvión
fr alluvion
en alluvium

113

baheketa (4)

es tamizado
fr tamisage
en sieving

114

bahetze-dorre (4)

es torre de tamices
fr tour de tamisage
en sieve stack

115

bioturbazio (4)

Organismo bizidunek sedimentuetan edo lurzuruan eragindako alterazioa.

es bioturbación
fr bioturbation
en bioturbation

116

bloke (4)

es bloque
fr bloc
en block

117

buztin (4)

es arcilla
fr argile
en clay

118

detritiko (4)

es detrítico
fr détritique
en detrital

edafologia

Ik. pedologia

119

estratifikazio (4)

Sedimentuak estratutan eratzearen ondorioz sortutako egitura.

es estratificación
fr stratification
en stratification

120

estratigrafia alderantzikatu (4)

Estratu zaharrenak berrienen gainetik dituen estratigrafia.

es estratigrafía invertida
fr stratigraphie inversée
en inverted stratigraphy

121

fazies (4)

1. Estratu edo arroka bat bere geniaren ikuspuntutik definitzen duten ezaugarrien multzoa. 2. Historiaurreko kultura baten aldaera jakin bat definitzen duten ezaugarri industrialen multzoa.

es facies
fr faciès
en facies

122

frakzio (4)

Sin. frakzio granulometriko (4)
Ezaugarriren bat partekatzen duten eta lurzorua osagai diren elementuen multzoa; gehienetan, bi milimetrotik beherako diametroa izaten dute elementu horiek.

es fracción; fracción granulométrica
fr fraction; fraction du sol
en fraction; soil separate

frakzio granulometriko

Ik. frakzio

123

geoarkeologia (4)

Azarna arkeologikoak Lurraren zientzien teknikak erabiliz aztertzen dituen jakintza.

es geoarqueología
fr géoarchéologie
en geoarchaeology

124

geokronologia (4)

Gertaera eta material geologikoen adina zehaztea helburu duen jakintza.

es geocronología
fr géochronologie
en geochronology

125

geomorfologia (4)

es geomorfología
fr géomorphologie
en geomorphology

126

granulometria (4)

Sedimentologiaren atala, sedimentuak eta arroka sedimentarioak osatzen dituzten partikulen forma eta tamaina aztertzen dituen.

es granulometría
fr granulométrie
en granulometry

127

harea (4)

Sin. hondar (4)

es arena
fr sable
en sand

128

higadura (4)

es erosión
fr érosion
en erosion

hondar

Ik. harea

129

horizonte (4)

Eremu geografiko zabal batean aurkitutako artefaktu eta ezaugarri kultural berdinen multzoa.

es horizonte**fr** horizon**en** horizon

130

inklinazio (4)

Estratu batek edo edozein gainazalek plano horizontalarekiko eratzen duen angelua.

es buzamiento**fr** pendage**en** dip

131

intrusio (4)

Estratu batean beste estratu batek eragiten duen aldaketa.

es intrusión**fr** intrusion**en** intrusion**jalkin**

Ik. sedimentu

132

jariatze (4)

Lurrundu edo iragazi aurretik lurraren gainazaletik prezipitazio-ura labaintzea, lurraren higadura eragin dezakeena.

es escorrentía**fr** écoulement de surface**en** surface runoff

133

klasto (4)

Desintegrazioaren eraginez arroka batetik banatutako zatia.

es clasto**fr** claste**en** clast

134

kolubioi (4)

Grabitatearen eraginez malda edo amildegi baten oinera joan diren sedimentuek osatutako metakina. Arroken meteorizazioz edo disgregazioz sortu ohi dira sedimentu horiek.

es coluvión**fr** colluvion**en** colluvium

135

krioklastia (4)

Arroken desintegrazioa, izozteen eta urtzeen arteko alternantziak eragindakoa.

es crioclastia**fr** gélifraction**en** congelifraction

136

krioturbazio (4)

Lurzorua osatzen duten estratuen edo partikulen lekualdaketa, izozteen eta urtzeen arteko alternantziak eragindakoa.

es crioturbación; geliturbación**fr** turbation périglaciaire;

cryoturbation

en congeliturbation

137

legar (4)**es** grava**fr** gravier**en** gravel

138

lohi (4)

Sin. lokatz (4)

es limo**fr** limon**en** silt**lokatz**

Ik. lohi

139

meteorizazio (4)

Agente atmosferikoek arroketan eragiten dituzten aldaketen multzoa.

es meteorización

fr météorisation

en weathering; clastation

140

mikroklima (4)

es microclima

fr microclimat

en microclimate

141

mikromorfologia (4)

Sedimentuen edo lurzoruen analisi mikroskopikoa aztergai duen jakintza.

es micromorfología

fr micromorphologie

en micromorphology; soil micromorphology

142

paleozoru (4)

Garai bateko lurzorua, gaurkoetz bestelako baldintzetan sortua.

es paleosuelo

fr paléosol

en palaeosol

143

pedologia (4)

Sin. edafologia (4)

Lurzoruen jatorria, sorrera eta banaketa aztertzen dituen jakintza.

es pedología; edafología

fr pédologie; édaphologie

en pedology; edaphology

144

prozesu postdepositional (4)

Aztarna arkeologiko bati jatorrizko kokalekuan utzi zenetik aurkitu den arte eragin ahal izan dioten prozesu natural nahiz antropogeniko guztien multzoa. Prozesu horietakoak dira, besteak beste, agente atmosferikoek eragindako higadura edo nekazaritza-jarduerak.

es proceso posdeposicional

fr processus post-dépositionnel

en post-depositional process

145

sedimentologia (4)

Sedimentuen eta arroka sedimentarioen ezaugarriak eta sorrera aztertzen dituen geologiaren atala.

es sedimentología

fr sédimentologie

en sedimentology

146

sedimentu (4)

Sin. jalkin (4)

es sedimento

fr sédiment

en sediment

147

testuinguru (4)

es contexto

fr contexte

en context

148

testuinguru primario (4)

Posizio primarioan aurkitutako aztarnen testuingurua.

es contexto primario

fr contexte primaire

en primary context

149

testuinguru sekundario (4)

Posizio sekundarioan aurkitutako aztarnen testuingurua.

es contexto secundario

fr contexte secondaire

en secondary context

150

xafla mehe (4)

Petrografian, laborategian aztertzeko ateratzen den lagin fina.

es lámina delgada

fr lame mince

en thin section

I.5. Antropologia

151

ahoz beherako etzanera (4)

Sin. ahuspezko etzanera (4)

Bularraldea eta sabela horizontalki pausatuta ahuspez etzanda eratzen den jarrera.

es decúbito prono; decúbito ventral

fr procubitus; décubitus ventral

en prone decubitus ; ventral decubitus

154

antropometria (4)

es antropometría

fr anthropométrie

en anthropology

152

ahoz gorako etzanera (4)

Bizkarra eta ipurmasailak horizontalki pausatuta aratinik etzanda eratzen den jarrera.

es decúbito supino; decúbito dorsal

fr décubitus dorsal

en supine position; dorsal decubitus

155

antropometro (4)

es antropómetro

fr anthropomètre

en anthropometer

ahuspezko etzanera

Ik. ahoz beherako etzanera

albo-etzanera

Ik. alboko etzanera

156

australopiteko (4)

es australopiteco

fr australopithèque

en australopithecus

157

dimorfismo (4)

es dimorfismo

fr dimorphisme

en dimorphism

153

alboko etzanera (4)

Sin. albo-etzanera (4)

Saihets baten gainean (eskuineko nahiz ezkerreko alboaren gainean) etzanda eratzen den jarrera.

es decúbito lateral

fr décubitus latéral; latérocubitus

en lateral decubitus; sidelying position

158

garezur-edukiera (4)

es capacidad craneal

fr capacité crânienne

en cranial capacity

159

Hominidae (4)

Primates ordenako familia, Ardipithecus, Paranthropus, Australopithecus eta Homo generoak barnean hartzen dituena.

es homínidos
fr hominidés
en Hominidae

160

Homo (4)

Hominidoen generoa, gizaki modernoa (Homo sapiens), Neanderthalgo gizakia (Homo neanderthalensis) eta Homo erectus espezieak barnean hartzen dituena.

es *Homo*
fr *Homo*
en *Homo*

161

indize zefaliko (4)

Garezur-motak formaren arabera bereizteko erabiltzen den neurri antropometrikoa; garezurraren gehieneko zabalera gehieneko luzerarekin zatitu eta bider ehun eginda kalkulatzen da.

es índice craneal; índice cefálico
fr indice céphalique
en cephalic index

162

kranimetria (4)

es craneometría
fr craniométrie
en craniometry

163

osteologia (4)

Aztarnategi arkeologikoetan agertzen diren hezurak –animalienak eta gizakienak– aztertzen dituen jakintza.

es osteología
fr ostéologie
en osteology

164

paleoantropologia (4)

Gizakien fosilak aztertzen dituen jakintza.

es paleoantropología
fr paléontologie humaine
en palaeoanthropology

165

paleodemografia (4)

es paleodemografía
fr paléodémographie
en palaeodemography

166

paleoespezie (4)

Desagertutako giza espeziea edo antzinako animalia-espeziea.

es paleoespecie
fr paléoespèce
en palaeospecies

167

paleoestomatologia (4)

es paleoestomatología
fr paléostomatologie
en palaeostomatology

168

tafonomia (4)

Hildako organismoek fosildu aurretik, fosiltzean eta fosildu ondoren duten bilakaera aztertzen duen jakintza.

es tafonomía
fr taphonomie
en taphonomy

I.6. Datazio-sistemak

AD

Ik. K.o.

AME datazio

Ik. azeleragailu bidezko masa-espektrometria bidezko datazio

169

aminoazidoen errazemizazio bidezko datazio (4)

Aztarna bateko aminoazidoen errazemizazioa neurtzen duen datazio absolutuko teknika; zenbat eta zaharragoa izan, orduan eta handiagoa da aminoazidoen errazemizazioa. Errazemizazioaren ondorioz, optikoki ez-aktiboak diren aminoazidoak optikoki aktibo bihurtzen dira.

- es** datación por racemización de aminoácidos
- fr** datation par racémisation des acides aminés
- en** amino acids racemization dating; amino-acid racemization age method

Anno Domini

Ik. K.o.

170

arkeomagnetismo bidezko datazio (4)

Sutan egositako pieza buztindunekin erabiltzen den datazio absolutuko teknika. Piezak teknika bereziekin berotuz, egosi zirenean nagusi zen eremu magnetikoa identifikatzean datza.

- es** datación por arqueomagnetismo
- fr** datation archéomagnétique
- en** archaeomagnetic dating

171

azeleragailu bidezko masa-espektrometria bidezko datazio (4)

Sin. AME datazio (4)

- es** datación por espectrometría de masas con acelerador; datación por AMS
- fr** datation par spectrométrie de masse par accélérateur
- en** accelerator mass spectrometry dating; AMS dating

Before Present

Ik. BP

172

BP (4)

Sin. Before Present (4); oraina baino lehen (4)

Erradiokarbono-datazioan, data bat K.o. 1950. urtea erreferentziaztat hartuta kalkulatu dela adierazten duen esamoldea.

- es** BP; Before Present; AP; antes del Presente
- fr** BP; Before Present; avant le Présent
- en** BP; Before Present

data kalibratu

Ik. kal

173

datazio (4)

- es** datación
- fr** datation
- en** dating

174

datazio absolutu (4)

Iraganeko gertaera, aztarna arkeologiko edo bestelako fenomeno baten adina zenbakizko denbora-unitatetan zenbatesten duen datazioa, haren ezaugarri fisikoetan edo kimikoetan oinarrituz egiten dena.

es datación absoluta**fr** datation absolue**en** absolute dating

175

datazio erlatibo (4)

Iraganeko gertaerek, aztarna arkeologikoek edo bestelako fenomenoek elkarrekiko duten hurrenkera kronologikoa finkatzen duen datazioa.

es datación relativa**fr** datation relative**en** relative dating

176

datazio erradioaktibo (4)

Kanpo-eragingarririk gabe gorputz baten atomo-nukleoa tamaina txikiagoko nukleo bihurtzeko prozesuan oinarritzen den datazio absolutuko teknika.

es datación radioactiva**fr** datation radioactive; datation isotopique**en** radioactive dating

177

dendrokronologia (4)

Zuhaitz-enborren eraztun zentrokideen azterketan oinarritutako datazio absolutuko teknika.

es dendrocronología**fr** dendrochronologie**en** dendrochronology**eguzkiaren araberako eskala kronologiko**

Ik. eguzkiaren araberako kronologia-eskala

178

eguzkiaren araberako kronologia-eskala (4)

Sin. eguzkiaren araberako eskala kronologiko (4)

Eguzki-urtea unitatetzat duen kronologia-eskala absolutua.

es escala cronológica solar**fr** échelle chronologique solaire**en** solar timescale

179

elektroi-spinaren erresonantzia bidezko datazio (4)

Sin. ESR bidezko datazio (4)

Aztarna bat eremu magnetiko baten eraginpean jarritz eremu magnetiko horren noranzko bera hartzen duten elektroiak hautematean datzan datazio absolutuko teknika.

es datación por resonancia de espín electrónico; datación por ESR**fr** datation par résonance de spin électronique**en** electron spin resonance dating

180

erradiokarbono-datazio (4)

Sin. karbono-14 bidezko datazio (4)

Aztarna arkeologikoetan dagoen karbono-14 isotopoaren ehunekoa neurtzean datzan datazio erradioaktiboa.

es datación por radiocarbono; método del carbono-14; método del radiocarbono**fr** datation par le carbone-14; datation au radiocarbone**en** carbon-14 dating; radiocarbon dating

181

erradiokarbono-urte (4)**es** año radiocarbónico**fr** année radiocarbone**en** radiocarbon year**eskala kronologiko absolutu**

Ik. kronologia-eskala absolutu

eskala kronologiko erlatibo

Ik. kronologia-eskala erlatibo

eskala kronologiko**erradiokarboniko**

Ik. kronologia-eskala erradiokarboniko

ESR bidezko datazio

Ik. elektro-spinaren erresonantzia bidezko datazio

182

fisio-aztarnen bidezko**datazio** (4)

Elementu solido bat ioiekin bonbardatzean elementu horren atomoetan ioiek uzten dituzten aztarnetan oinarritzen den datazio absolutuko teknika, berez sortutako aztarnen dentsitatearen eta induzitutako aztarnen dentsitatearen arteko ratioa neurtzen duena.

es datación por huellas de fisión**fr** méthode de datation par traces de fission**en** fission-track dating**fluor bidezko datazio**

Ik. fluor-datazio

183

fluor-datazio (4)

Sin. fluor bidezko datazio (4)

Ornodunen aztarna arkeologikoetako eta, bereziki, hezurretako fluor-
edukia ehunekotan neurtzean datzan datazio erlatiboko teknika. Zenbat eta zaharragoa izan, orduan eta fluor-kantitate handiagoa du aztarnak.

es datación por flúor**fr** méthode au fluor; datation au fluor**en** fluorine dating

184

K.a. (4)

Sin. Kristo aurretik (4); Kristo aurreko (4)

es a. C.; antes de Cristo**fr** avant J.-C.; avant Jésus-Christ**en** BC; Before Christ

185

K.o. (4)

Sin. Kristo ondoren (4); Kristo ondoko (4); AD (4); Anno Domini (4)

es d. C.; después de Cristo**fr** AD; Anno Domini**en** AD; Anno Domini

186

kal (4)

Sin. data kalibratu (4)

es cal; fecha calibrada**fr** cal; date calibrée**en** cal; calibrated date

187

kalibrazio (4)

Kronologia-eskala erradiokarbonikoko data bat eguzkiaren araberako kronologia-eskalara bihurtzea.

es calibración**fr** calibration**en** calibration

188

karbono-14 (4)

Karbonoaren isotopo erradioaktibo naturala, pisu atomikoa 14 duena. Bizidunetan metatzen denez eta hil ondoren galtzen hasten denez, haien heriotza-data kalkulatzeko neurtzen da.

es karbono-14; radiokarbono

fr carbone-14

en carbon-14

karbono-14 bidezko datazio

Ik. erradiokarbono-datazio

Kristo aurreko

Ik. K.a.

Kristo aurretik

Ik. K.a.

Kristo ondoko

Ik. K.o.

Kristo ondoren

Ik. K.o.

189

kronoestratigrafia (4)

Estratu geologikoen hurrenkeraren eta kokapenaren eta historia geologikoaren arteko erlazioa aztertzen duen jakintza.

es cronoestratigrafía

fr chronostratigraphie

en chronostratigraphy

190

kronologia-eskala absolutu (4)

Sin. eskala kronologiko absolutu (4)
Denboraren iragana abiapuntu bakar batekiko neurtzeko erabiltzen den eskala. Eskalaren abiapuntua eta denboraren iragana neurtzeko erabilitako denbora-unitateak ez dira erlatiboak.

es escala cronológica absoluta

fr échelle chronologique absolue

en absolute time scale

191

kronologia-eskala erlatibo (4)

Sin. eskala kronologiko erlatibo (4)
Denboraren iragana neurtzeko erabiltzen den eskala, gertaera prehistorikoen edo historikoen segida ordenatuan oinarritzen dena. Denboran zehar gertatu diren unearen arabera antolatzen dira elkarren artean gertaera horiek.

es escala cronológica relativa

fr échelle de chronologie relative

en relative timescale

192

kronologia-eskala erradiokarboniko (4)

Sin. eskala kronologiko erradiokarboniko (4)
Karbono-14aren neurketan oinarritutako kronologia-eskala absolutua. 1950etik hasi, eta kronologikoki ordena alderantzikatuan neurtzen du aztarna arkeologikoen antzinatasuna.

es escala cronológica radiocarbónica

fr étalonage du temps du radiocarbone

en radiocarbon timescale

193

kronotipologia (4)

Objektuen ezaugarri fisikoetan, kulturaletan eta teknologikoetan, eta ezaugarri horiek denboran zehar izan duten eboluzioan oinarritutako datazio erlatiboko teknika; datazioan erabiliko diren ezaugarri eta irizpide bereizgarriak ezartzeko, erreferentziako corpusak osatzen dira ezaugarri horiekin.

es cronotipología

fr chrono-typologie

en chronotypology

194

mentsiokronologia (4)

Eraikuntza-materialen osadera eta neurriak aztertzean datzan datazio erlatiboa aztergai duen jakintza.

- es** mensiocronología
fr mensiochronologie
en mensiochronology

nitrogeno bidezko datazio

Ik. nitrogeno-datazio

195

nitrogeno-datazio (4)

Sin. nitrogeno bidezko datazio (4)
 Ornodunen aztarna arkeologikoetan eta, bereziki, hezurretan nitrogenoaren ehunekoak neurtzean datzan datazio erlatiboko teknika. Zenbat eta zaharragoa izan, orduan eta nitrogeno-kantitate txikiagoa du aztarnak.

- es** datación por nitrógeno
fr analyse isotopique de l'azote
en nitrogen dating

OEL

Ik. optikoki estimulatutako lumineszentzia

196

optikoki estimulatutako lumineszentzia (4)

Sin. OEL (4)

- es** luminescencia estimulada ópticamente; LEO
fr luminescence stimulée optiquement; LSO
en optically stimulated luminescence; OSL

oraina baino lehen

Ik. BP

197

paleomagnetismo (4)

Lurraren eremu magnetikoak iraganean izandako bariazioak aztertzen dituen jakintza, arrokek eta bestelako material geologikoez eskaintzen duten informazioan oinarritzen dena.

- es** paleomagnetismo
fr paléomagnétisme
en palaeomagnetism

198

potasio-argon bidezko datazio (4)

Solidotzez sortutako material geologikoetan potasio-40 isotopoa argon-40 bihurtzeko prozesuan oinarritzen den datazio absolutuko teknika.

- es** datación por potasio-argón
fr méthode potassium-argon; datation au potassium-argon
en potassium-argon dating

199

termolumineszentzia bidezko datazio (4)

Sin. TL bidezko datazio (4)

Aztarna batek berotutakoan igortzen duen lumineszentzia neurtzean datzan datazio absolutuko teknika.

- es** datación por termoluminiscencia; datación por TL
fr datation par thermoluminescence
en thermoluminescence dating

TL bidezko datazio

Ik. termolumineszentzia bidezko datazio

uranio bidezko datazio

Ik. uranio-datazio

200

uranio-datazio (4)

Sin. uranio bidezko datazio (4)

Ornodunen aztarna arkeologikoetan eta, bereziki, hezurretan uranioaren ehunekoak neurtzean oinarritzen den datazio erlatiboko teknika. Zenbat eta zaharragoa izan, orduan eta uranio-kantitate handiagoa du aztarnak.

es datación por uranio**fr** datation à l'uranium**en** uranium dating

202

varva (4)

Glaziar-aintziretan urtebetean metatzen den sedimentu-geruza.

es varva**fr** varve**en** varve

201

uranio-torio bidezko datazio (4)

Formazio karbonatodunetan uranio-238 isotopoa torio-230 bihurtzeko prozesuan oinarritzen den datazio erradioaktiboko teknika.

es datación por uranio-torio**fr** datation par uranium-thorium**en** uranium-thorium dating**I.7. Kronologia**

203

Abbeville aldi (4)**es** Abbevillense**fr** Abbevillien**en** Abbevillian

204

Acheul aldi (4)**es** Achelense**fr** Acheuléen**en** Acheulian

205

Antzinaroa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Edad Antigua**fr** Antiquité**en** Ancient Age

206

Antzinate Berantiarra (4)

K.o. IV. mendetik K.o. VII. mendera arteko aroa.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Antigüedad Tardía**fr** Antiquité tardive**en** Late Antiquity

207

Antzinate Klasikoa (4)

K.a. VI. mendetik K.o. III. mendera
arteko aroa; bereziki, Grezia eta
Erromari dagokiona.

OHARRA: izen berezia izanda, forma
mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan
behar da izen arruntaren deklinabidea
dagokiola.

es Antigüedad Clásica

fr Antiquité classique

en Classical Antiquity

208

Aro Garaikidea (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma
mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan
behar da izen arruntaren deklinabidea
dagokiola.

es Edad Contemporánea

fr Époque contemporaine

en Contemporary Age; Modern
Times

209

aro historiko (4)

es periodo histórico

fr période historique

en historic period

210

Aro Modernoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma
mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan
behar da izen arruntaren deklinabidea
dagokiola.

es Edad Moderna

fr Époque moderne

en Modern Age; Early Modern
Times

211

Aurignac aldi (4)

es Aurifiaciense

fr Aurignacien

en Aurignacian

212

Azil aldi (4)

es Aziliense

fr Azilien

en Azilian

213

Behe Erdi Aroa (4)

Sin. Erdi Aro Berantiarra (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma
mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan
behar da izen arruntaren deklinabidea
dagokiola.

es Baja Edad Media

fr Bas Moyen Âge; Moyen Âge
tardif

en Late Middle Ages

214

Behe Paleolitoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma
mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan
behar da izen arruntaren deklinabidea
dagokiola.

es Paleolítico Inferior

fr Paléolithique inférieur

en Lower Palaeolithic

215

Brontze Aroa (4)

Burdin Aroaren aurreko aroa,
brontzearen metalurgia zabaldu
zenekoa.

OHARRA: izen berezia izanda, forma
mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan
behar da izen arruntaren deklinabidea
dagokiola.

es Edad del Bronce

fr Âge du bronze

en Bronze Age

216

Burdin Aroa (4)

Brontze Aroaren ondorengo aroa, burdinaren metalurgia zabaldu zenekoa.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Edad del Hierro

fr Âge du fer

en Iron Age

217

Châtelperron aldi (4)

es Châtelperroniense

fr Châtelperronien

en Châtelperronian

218

Eneolitoa (4)

Sin. Kalkolitoa (4); Kobre Aroa (4)
Neolitoaren eta Brontze Aroaren arteko aroa, kobreaken metalurgia zabaldu zenekoa.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Calcolítico; Eneolítico; Edad del Cobre

fr Chalcolithique; Énéolithique; Âge du cuivre

en Chalcolithic; Eneolithic; Copper Age

219

Epigravettiarra (4)

es Epigravetiense

fr Épigravettien

en Epigravettian; Epi-gravettian

220

Epipaleolitoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Epipaleolítico

fr Épipaléolithique

en Epipalaeolithic

Erdi Aro Berantiarra

Ik. Behe Erdi Aroa

Erdi Aro Goiztiarra

Ik. Goi Erdi Aroa

221

Erdi Aroa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Edad Media

fr Moyen Âge

en Middle Ages

222

Erdi Paleolitoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Paleolítico Medio

fr Paléolithique moyen

en Middle Palaeolithic

223

Goi Erdi Aroa (4)

Sin. Erdi Aro Goiztiarra (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Alta Edad Media

fr Haut Moyen Âge

en Early Middle Ages

224

Goi Paleolitoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

- es** Paleolítico Superior
fr Paléolithique supérieur
en Upper Paleolithic

Gravette aldi

Ik. Gravettiarra

225

Gravettiarra (4)

Sin. Gravette aldi (4)

- es** Gravetiense
fr Gravettien
en Gravettian

226

Hallstatt kultura (4)

- es** cultura de Hallstatt
fr culture de Hallstatt
en Hallstatt culture

227

Hamburgarra (4)

Sin. Hamburgeko kultura (4)

- es** Hamburgiense
fr culture de Hambourg;
 Hambourgien
en Hamburgian; Hamburg culture

Hamburgeko kultura

Ik. Hamburgarra

228

Harri Aroa (4)

Historiaurreko aroa, gizakia metalak lantzen hasi aurrekoa. Paleolitoa, Mesolitoa eta Neolitoa hartzen ditu barnean.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

- es** Edad de Piedra
fr Âge de la Pierre
en Stone Age

229

Helade aldi (4)

Greziako Brontze Aroa.

- es** Heládico
fr Helladique
en Helladic

230

historiaurre (4)

- es** prehistoria
fr préhistoire
en prehistory

Kalkolitoa

Ik. Eneolitoa

231

kanpai-formako ontziaren kultura (4)

- es** cultura del vaso campaniforme
fr culture campaniforme
en bell beaker culture

232

Klakton aldi (4)

Britania Handiko eta Europa Erdialdeko zenbait zonatako Behe Paleolitoko fasea, Mindel eta Riss glaziazioen artekoa.

- es** Clactoniense
fr Clactonien
en Clactonian

Kobre Aroa

Ik. Eneolitoa

233

kronokultura (4)

es cronocultura
fr chronoculture
en chronoculture

234

kutxatila-zelaien kultura (4)

es cultura de los campos de urnas
fr culture des champs d'urnes
en urnfield culture

235

La Tène kultura (4)

es cultura de La Tène
fr culture de La Tène
en La Tène culture

236

Madeleine aldi (4)

Europako Goi Paleolitoko fasea, K.a. 16000. eta K.a. 12000. urteen artekoa.

es Magdaleniense; Periodo Magdaleniense
fr Magdalénien
en Magdalenian; Magdalenian period

237

Maglemose aldi (4)

Ipar Europako Epipaleolitoko fasea, K.a. 6800. eta K.a. 5000. urteen artekoa.

es Maglemosiense
fr Maglemosien
en Maglemosian; Maglemosean

238

Mesolitoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Mesolítico
fr Mésolithique
en Mesolithic

239

Minos aldi (4)

Kretako Brontze Aroko fasea, K.a. 2700. eta K.a. 1100. urteen artekoa.

es Minoico
fr Minoen
en Minoan

240

Mizenas aldi (4)

es Micénico
fr Âge mycénien
en Mycenaean age

241

Moustier aldi (4)

es Musteriense
fr Moustérien
en Mousterian

242

Neolitoa (4)

Harri Aroaren azken aroa, Mesolitoaren eta Eneolitoaren artekoa.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Neolítico
fr Néolithique; Âge néolithique
en Neolithic; Neolithic ageKUATEER

Olduvai aldi

Ik. Olduvai aldi

243

Olduwai aldi (4)

Sin. Olduvai aldi (4)

es Olduvayense**fr** Oldowayen**en** Oldowan age; Oldowan

244

Paleolitoa (4)

Mesolitoaren aurreko aroa, European duela milioi bat urte eta 12.000 urte artean datatzen dena.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Paleolítico**fr** Paléolithique**en** Palaeolithic

245

protohistoria (4)

Herri baten historiari dagokionez, herri horrek lekukotza idatzia utzi aurreko aldia, beste herri batzuen iturri idatzietatik ezagut daitekeena.

es protohistoria**fr** protohistoire**en** protohistory

246

Périgord aldi (4)**es** Perigordiese**fr** Périgordien**en** Perigordian

247

Solutre aldi (4)**es** Solutrense**fr** Solutréen**en** Solutrean; Solutrian

248

Széléta aldi (4)**es** Szeletense**fr** Széletien**en** Szeletian

249

Ziklade aldi (4)

Ziklade uharteetako Brontze Aroko fasea, K.a. 2600. eta K.a. 1000. urteen artekoa.

es Cicládico**fr** culture cycladique**en** Cycladic; Cycladic culture

I.8. Klimatologia

250

Azken Maximo Glaziarra (4)

Azken glaziazioan izotz-geruzek hedadurarik handiena izan zuten aldia. OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Último Máximo Glacial**fr** Dernier Maximum Glaciaire**en** Last Glacial Maximum

251

Beha Pleistozenoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Pleistoceno Inferior**fr** Pléistocène inférieur**en** Lower Pleistocene

252

Dansgaard-Oeschger gertaera (4)

Azken glaziazioan birritan gertatutako bero-oszilazio laburretako bakoitza.

es evento Dansgaard-Oeschger

fr événement de Dansgaard-Oeschger

en Dansgaard-Oeschger event

253

Erdi Aroko Beroaldia (4)

Sin. Erdi Aroko Optimo Klimatikoa (4)

Erdi Aroan glaziaren hedadura murriztu zeneko denboraldi epela.

Klimatologiak ez ditu oraingoz argitu aro honen hasiera- eta amaiera-datak.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Periodo Cálido Medieval;

Óptimo Climático Medieval

fr Période Chaude Médiévale; Petit Optimum climatique

en Medieval Warm Period; Medieval Climate Optimum

Erdi Aroko Optimo Klimatikoa

Ik. Erdi Aroko Beroaldia

254

Erdi Pleistozenoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Pleistoceno Medio

fr Pléistocène moyen

en Middle Pleistocene

255

estadial (4)

Izotz-aro bateko denboraldia, tenperaturak jaitsi eta izotz-geruzek hedadura handiagoa hartzen duteneko.

es estadial

fr stadiaire

en stadial; stade

256

fase interglaziar (4)

Sin. glaziazio arteko aldi (4)

Bi izotz-aroren arteko denboraldia, izotz-arokoa baino klima epelagokoa. Fase interglaziarretan, izotz-geruzen azalera murriztu egiten da, eta klima epelotako landare-motak ugaltzeko baldintzak gertatzen dira.

es periodo interglaciar

fr interglaciaire; période interglaciaire

en interglacial; interglacial period

257

glaziazio (4)

es glaciación

fr glaciation

en glaciation

glaziazio arteko aldi

Ik. fase interglaziar

258

Goi Pleistozenoa (4)

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Pleistoceno Superior

fr Pléistocène supérieur

en Upper Pleistocene

259

Heinrich gertaera (4)

Azken glaziazioan Ipar Atlantikoko glaziarretatik icebergak banandu eta itsas maila igo zeneko aldietako bakoitza.

- es** evento Heinrich
fr événement de Heinrich
en Heinrich event

260

Holozenoa (4)

Kuaternarioko bigarren eta azken epoka, Pleistozenotik hasi eta gaur artekoa. OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

- es** Holoceno; Posglacial
fr Holocène
en Holocene

261

interrestadial (4)

Izotz-arokoa baino klima epelagoko denboraldia, bi izotz-aroren artekoa; benetako fase interglaziar bat ez bezala, beroegia edo hotzegia da egungo landare-motak ugal daitezen.

- es** interestadial
fr interstadaire
en interstadial

262

isotopo-estadio (4)

Hotz- edo bero-estadioa, itsas hondoko eta kasko polarretako sedimentuen oxigeno-16 eta oxigeno-18 isotopoen edukian oinarrituz definitua.

- es** estadio isotópico
fr stade isotopique
en isotope stage

263

Izotz Aro Txikia (4)

Erdi Aroko Beroaldiaren ondoren European, Ipar Amerikan eta Asian gertatu zen hotzaldia.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

- es** Pequeña Edad del Hielo
fr Petit Âge glaciaire
en Little Ice Age

264

izotz-aro (4)

es periodo glacial; época glacial
fr période glaciaire; âge glaciaire
en glacial period; ice age

265

Kuaternarioa (4)

Duela bi milioi urtetik gaur egun arteko aro geologikoa.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

- es** Cuaternario
fr Quaternaire; Anthropozoïque
en Quaternary; Quaternary Period

266

Pleistozenoa (4)

Kuaternarioko lehen epoka, Holozenora arte iraun zuena.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

- es** Pleistoceno
fr Pléistocène
en Pleistocene

267

Tardiglaziarra (4)

Pleistozenoaren azken fasea,
Holozenoaren aurrekoa.

OHARRA: izen berezia izanda, forma mugatuan dago. Hala ere, kontuan izan behar da izen arruntaren deklinabidea dagokiola.

es Tardiglaziar; Tardiglacial

fr Tardiglaciaire

en Late Glacial

I.9. Arkeometria eta beste kuantifikazio-teknika batzuk

268

absortzio atomiko bidezko espektrometria (4)

Espektroskopian oinarritutako analisi-mota, atomizatutako lagin batek xurgatzen duen erradiazio-energia neurtuz lagin horretan dauden elementu kimikoak aztertzeko erabiltzen dena. Lagina soluzio batean atomizatu ohi da sugar baten gainean.

es espectrometría por absorción atómica

fr spectrométrie d'absorption atomique

en atomic absorption spectrometry

AK

Ik. aztarna-kopuru

aktibazio atomikoko analisi

Ik. neutroi-aktibazioko analisi

269

arkeometria (4)

Azterketa arkeologikoetan metodo zientifikoak (bereziki fisikako eta kimikako metodoak) erabiltzen dituen teknika-multzoa.

es arqueometría

fr archéométrie

en archaeometry

270

aztarna-kopuru (4)

Sin. AK (4)

es número de restos; NR

fr nombre de restes; NR

en number of remains; NR

271

banakoen gutxieneko kopuru (4)

Azarnategi batean aurkitutako elementu jakin baten aztarna-kopurutik abiatuz gutxienez zenbat banako aurkitu diren adierazten duen zenbakia. Espezie bereko bi hezur aurkitzen direnean, ezin bada frogatu bi banakorenak direla, banako bakarrarenak direla ulertzen da. Gaur egun, beste elementu batzuk ere kuantifikatzeko erabiltzen da, bereziki zeramikan.

es número mínimo de individuos; NMI

fr nombre minimum d'individus; NMI

en minimum number of individuals; MNI

272

ekorketako mikroskopio elektronikoa (4)

Sin. mikroskopio elektronikoa
eskaneatzaile (4)

es microscopio electrónico de barrido; microscopio electrónico de escáner

fr microscope électronique à balayage

en scanning electron microscope; SEM

273

espektroskopia (4)

Erradiazio elektromagnetikoaren eraginez sortutako espektroak neurtzeko teknika, objektuetako elementu kimikoak identifikatzeko erabili ohi dena.

es espectroscopia

fr spectroscopie

en spectroscopy

mikroskopio elektronikoa eskaneatzaile

Ik. ekorketako mikroskopio elektronikoa

274

neutroi-aktibazioko analisi (4)

Sin. aktibazio atomikoko analisi (4)
Arkeometriako teknika, aztergai diren laginak irradiatzean datzana. Objektu metalikoetako elementuak identifikatzeko eta neurtzeko erabiltzen da.

es análisis de activación atómica; NAA; análisis de activación neutrónica

fr analyse par activation neutronique

en neutron activation analysis; NAA

275

ontzi-baliokide zenbatetsi (4)

es equivalente de vasija estimado

fr nombre d'équivalents-vases

en estimated vessels equivalent

276

osteometria (4)

Hezurren neurriak aztertzen dituen jakintza.

es osteometría

fr ostéométrie

en osteometry

277

X izpien difrakzio-analisi (4)

Sin. X izpien espektrometria (4)

es análisis de difracción de rayos X

fr diffractométrie de rayons X; spectrométrie de rayons x

en X-ray diffraction analysis; X-ray spectrometry

X izpien espektrometria

Ik. X izpien difrakzio-analisi

278

X izpien fluoreszentzia (4)

Espektroskopian oinarritutako analisi-mota, X izpiekin bonbardatutako lagin baten fluoreszentzia neurtuz lagin horretan dauden elementu kimikoak aztertzeko erabiltzen dena.

es fluorescencia de rayos X

fr fluorescence X

en X-ray fluorescence

2. INDUSTRIAK

2.1. Harri-industria

279

aitzur (4)

es azada
fr houe
en hoe

280

aizkora leundu (4)

es hacha pulimentada; hacha pulida
fr hache polie
en polished axe

281

ardatz-eraztun (4)

Sin. txanda (4)
es fusayola; tortera
fr fusäöle
en spindle whorl

282

arrabota (4)

Zura marruskatzeko erabil daitekeen harri landuzko lanabesa.

es cepillo
fr rabot
en rabot

283

arragoa (4)

es crisol
fr creuset
en crucible

284

arrakalatzaile (4)

es hendedor; hachereau; hendidor
fr hachereau
en cleaver

285

aurpegibiko (4)

Nukleo osoa aurpegi bietatik landuz lortutako harrizko lanabesa, almendra-formakoa. Sarritan, beheko partea landu gabea du, eskuz hobeto heltzeko.
es bifaz
fr biface
en biface

286

bek (4)

Harri landuzko lanabesa, ertz berean angelu desberdineko bi sakonune dituena.
es bec
fr bec
en bec

287

bi aurpegiko ebakigailu (4)

Bi aurpegietatik landutako harrizko lanabesa.

es tajador compuesto; tajador bidireccional; chopping tool
fr tranchoir biface
en chopping tool; bifacial chopper

chopper

Ik. ebakigailu

288

ebakigailu (4)

Sin. *chopper* (4)
 Alde bakarretik landutako harrizko lanabesa.
es *chopper*; tajador simple
fr *chopper*; couperet
en *chopper*

289

ehungailu-pisu (4)

- es** pesa de telar; pondera
fr poids de métier à tisser
en loom weight

290

eolito (4)

Pleistozenoaren aurreko edo oso hasierako harri-zatia, harri landuaren itxurakoa. Gaur egun, uste da eolitoak ez zituela gizakiak landu, baizik eta naturak eraldatuak direla.

- es** eolito
fr éolithe
en eolith

291

erraklet (4)

Harri-printza, ertzaren alde batean edo bietan hainbat ukitu latz dituen.

- es** rasqueta; raclette
fr raclette
en raclette

292

errekarri landu (4)

Ezagutzen den harri landuzko lanabes-mota zaharrena, errekarri baten aldeetako bati harri-printzak erauziz egindakoa. Harri landuen teknika hobetzearekin batera, ebakigailuak eta bi aurpegiko ebakigailuak sortu ziren.

- es** canto tallado
fr galet aménagé
en pebble tool

293

fusil-suharri (4)

Suharrizko pieza taillatua, su-armetan txinparta sortzeko erabiltzen zena.

- es** piedra de fusil; pederal
fr pierre à fusil
en gun flint

294

harri-printza (4)

Nukleo batetik erauzitako harri-zati txikia.

- es** lasca; flake
fr éclat
en lithic flake

295

harri-xafla (4)

Laukizuzen-formako harri landuzko lanabesa.

- es** lámina
fr lame
en blade

296

igitai-hortz (4)

- es** diente de hoz; elemento de hoz
fr élément de faucille
en flint sickle teeth

jaurtigailu-buru

Ik. jaurtigailu-punta

297

jaurtigailu-punta (4)

Sin. jaurtigailu-buru (4)
 Mutur zorrotz bat duen harri landuzko lanabesa, jaurtigailu baten muturrean jartzekoa.

- es** punta de proyectil
fr pointe de projectile
en projectile-head; projectile point

298

karrakailu (4)

- es** raedera
fr grattoir
en scraper

299

kolpekari (4)

Harria eta hezurak kolpeka lantzeko tresna.

- es** percutor
fr percuteur
en hammer; striker

Ianabes litiko

Ik. tresna litiko

300

Levallois teknika (4)

Harriak lantzeko teknika; batez ere, Erdi Paleolitoko Moustier aldiko zenbait taldek erabilitakoa. Nukleoa prestatuz, lortu nahi den printza edo punta osorik edo amaituta erauzteko balio du.

es técnica levalloisiense

fr technique Levallois

en Levallois technique

301

marruska (4)

es raspador

fr racloir

en scraper; racloir

302

megalito (4)

Harri handiz egindako monumentu prehistorikoa.

es megalito

fr mégalithe

en megalith

303

menhir (4)

Zutikako harri luze batez egindako megalitoa.

es menhir

fr menhir

en menhir

304

mikrolito (4)

Harri landuz egindako lanabes txikia.

es microlito

fr microlithe

en microlith

305

monolito (4)

Harri bakarrez egindako monumentua.

es monolito

fr monolithe

en monolith

306

Moustier aldiko punta (4)

Moustier aldiari harri-printza batez egindako lanabesa, hiruki-formakoa; glaziaziorik gabeko Eurasiako eremu gehienetan, Ekialde Hurbilean eta Ipar Afrikan aurkitu dira Moustier aldiko puntak.

es punta musteriense

fr point moustérien

en Mousterian point

307

nukleo (4)

Harri landu bat egiteko erabiltzen den jatorrizko harria; kolpe edo presio bidez zati txikiagoak erauzten zaizkio nukleoari.

es núcleo

fr noyau

en core; nucleus

308

opaitzur (4)

Sin. zeio (4)

Aizkora-itxurako lanabesa, luzetarako sekzio asimetrikoko duena.

es azuela

fr herminette

en adze

309

ortostato (4)

Zutikako harlauza handia; bereziki, hilobi-monumentuetan erabilia.

es ortostato

fr orthostate

en orthostat

310

perkusio-erraboil (4)

Konkor konbexua duen printzaren azpialdeko zatia, nukleotik harri-printza eraztearen ondorioz sortua.

- es** bulbo de percusión
fr bulbe de percussion
en bulb of percussion

311

sabel (4)

Pieza baten gorputzaren zati handi eta nabarmenena.

- es** galbo; panza
fr panse
en body; belly

silex

Ik. suharri

312

suharri (4)

Sin. silex (4)

- es** sílex; pedernal
fr pierre à feu; silex
en flint; silex

313

tresna litiko (4)

Sin. lanabes litiko (4)

- es** útil lítico
fr outil lithique
en stone tool

txaonda

Ik. ardatz-eraztun

314

ukitu (4)

Harri baten ertzean kolpe edo presio bidez harri-zati txikiak erazuz egindako marka.

- es** retoque
fr retouche
en retouching

zeio

Ik. opaitzur

315

zulagailu (4)

Bi angelu desberdineko sakonune bana duen beka, bata 45 gradutik gorakoa eta bestea ia 45 gradukoa.

- es** perforador
fr perçoir
en borer

316

zulakaitz (4)

- es** buril
fr burin
en burin

317

zulakaitz-kolpearen teknika (4)

Harriak landuz zulakaitzak lortzeko teknika.

- es** golpe de buril; técnica del golpe de buril
fr éclat de burin
en burin spall; burin blow technique

2.2. Zeramika

ale

Ik. bihi

almaiz

Ik. motrailu

318

anfora (4)

es ánfora
fr amphore
en amphora

319

berdintze (4)

es alisado
fr lissage
en smoothing

320

bihi (4)

Sin. ale (4)
es cuenta; abalorio
fr perle
en bead

321

bizkotxo (4)

Beiradurarik gabeko buztin errea.
es bizcocho
fr biscuit
en biscuit ware; bisque ware

322

bol (4)

es cuenco
fr bol
en bowl

323

Boquique zeramika (4)

es cerámica de Boquique
fr céramique Boquique
en Boquique pottery

buztinola

Ik. eltzetegi

324

dekorazio aplikatu (4)

es decoración aplicada
fr décoration appliquée
en applied decoration

325

dekorazio ebakidun (4)

es decoración incisa
fr décor incisé
en incised decoration

326

dekorazio eszisiiodun (4)

es decoración excisa
fr décor excisé
en excised decoration

327

dekorazio inprimatu (4)

es decoración impresa
fr décor imprimé
en printed decoration

328

dekorazio margotu (4)

es decoración pintada
fr décor peint
en painted decoration

329

dekorazio orraztu (4)

es decoración peinada
fr décoration peignée
en combed decoration

330

eltze (4)

Sin. lapiko (4)
es olla
fr pot; marmite
en pot; stew-pot

eltzegintza-lantegi

Ik. eltzetegi

331**eltzetegi (4)**

Sin. eltzegintza-lantegi (4); buztinola (4)

es ollería; alfar**fr** usine de poterie; atelier de potier**en** pottery factory; potter's workshop; pottery**engalba**

Ik. engobe

332**engobe (4)**

Sin. engalba (4)

Egoera likidoan dagoen buztina.

Normalean, buztinezko gainazal bati aplikatzen zaio -oro har, larruaren trinkotasuna duenean- kolorea eta testura emateko.

es engobe**fr** engobe**en** engobe**333****erreketa erreduzitaile (4)**

Erregaiak eskatzen duenarekin alderatuta oxigeno gutxiegi duen atmosferan edo laborean barne-ingurunean egiten den erreketa; kolore grisaxka ematen dio bizkotxoari.

es cocción reductora**fr** cuisson réductrice**en** reducing firing**334****erreketa oxidatzaile (4)**

Erregaiak eskatzen duenarekin alderatuta oxigeno gehiegi duen atmosferan edo laborean barne-ingurunean egiten den erreketa; kolore gorrixka ematen dio bizkotxoari.

es cocción oxidante**fr** cuisson oxydante**en** oxidizing firing**335****erruletatu (iz.) (4)**

Arrabol batez zerranda bat markatuz egindako irudi apaingarria.

es ruleteado**fr** rouletté; impression par roulement**en** rouletting**336****ertz (4)****es** borde**fr** bord**en** rim**337****espatulatze (4)**

Zeramika-piezen gainazala espatula batez leuntzeko teknika.

es espatulado**fr** raclage**en** squeegeeing**338****estalki (4)****es** tapa**fr** couvercle**en** lid**hari**

Ik. kordoi

339**helduleku (4)****es** asa**fr** anse**en** handle**340****hondo (4)**

Oinik gabeko piezen beheko aldea.

es fondo**fr** fond**en** base

341

kanpai-formako ontzi (4)

- es** vaso campaniforme
fr gobelet campaniforme
en bell beaker

342

kaolin-pipa (4)

Sin. lurrezko pipa (4)

- es** pipa de caolín
fr terre de pipe; pipe de kaolin
en kaolin pipe; china clay pipe

343

koipegabetzaile (4)

Plastikotasun txikiko materiala, buztinei edo buztin-nahasteei plastikotasuna eta koipe-edukia murrizteko gehitzen zaiena.

- es** desengrasante; desgrasante
fr dégraissant
en opening material

344

kordoi (4)

Sin. hari (4)

Hari lehorraren bidezko dekorazioa, Erdi Aroko zeramika islamiarrean erabiltzen zena.

- es** cordón
fr corde
en cord; rib

345

kordoi-zeramika (4)

- es** cerámica cordada
fr céramique cordée
en corded ware

lapiko

Ik. eltze

346

loza (4)

Temperatura ertaineko pasta zuri karedun eta porotsua.

- es** loza
fr faïence
en faience; earthenware

lurrezko pipa

Ik. kaolin-pipa

347

lusuil (4)

- es** cántaro
fr cruche
en pitcher

moko

Ik. mutur

348

molde (4)

- es** molde
fr moule
en mould

349

mosaiko (4)

Pieza txikiek osatutako dekorazio-lana. Piezak diseinu edo marrazki bat osatzeko moduan kokatzen dira gainazal baten gainean.

- es** mosaico
fr mosaïque
en mosaic

350

motrailu (4)

Sin. almaiz (4)

- es** mortero
fr mortier
en mortar

351

mutur (4)

Sin. moko (4)

Likidoak isurtzeko balio duen ontzi baten ertzeko alderdia, moko-itxura izan ohi duena.

es vertedor; vertedera; pico; pitorro

fr bec

en spout

352

oin (4)

Pieza askok oinarrian izaten duten elementua, piezaren gorputza haren azpian dagoen gainazalarekiko altxatzen duena.

es pie

fr pied

en foot

353

pareta fineko zeramika (4)

es cerámica de paredes finas

fr céramique à parois fines

en thin-walled pottery

354

pasta (4)

Buztinak, mineralek eta beste material batzuek osatutako nahaste gordina.

es pasta

fr pâte

en clay body; paste

355

pitxer (4)

es jarro

fr pichet

en jar

356

plater (4)

es plato

fr assiette

en plate

357

portzelana (4)

Funtsean kaolinak, silizeak eta urgarrri pixka batek osatutako pasta tenperatura altuan erretzean lortzen den zeramika zuri eta zeharrargia.

es porcelana

fr porcelaine

en porcelain

358

suburdina (4)

es morillo

fr chenet

en andiron

359

terra sigillata (4)

Sin. TS (4)

es terra sigillata; TS

fr terra sigillata; TS

en terra sigillata; TS; Samian ware

360

tesela (4)

es tesela

fr tesselle; tessère

en tessera

361

tina (4)

Sin. treska (4)

Ura, ardoa edo olioak edo antzeko likidoak kontserbatzeko ontzi handia, azal leunekoa eta beiradurarik gabea. Ildaska, kordoi edo hatz-marka bidezko dekorazioa izan ohi du.

es tina; orza; tinaja

fr jarre

en large jar

treska

Ik. tina

TS

Ik. terra sigillata

362

ukendu-ontzi (4)

- es** unguentario
fr unguentarium
en unguentarium

363

zeramika (4)

- es** cerámica
fr céramique
en pottery; ceramics

364

zeramika kardial (4)

- es** cerámica cardial
fr céramique cardiale
en cardium pottery

365

zeramika-ontzi (4)

- es** vasija de cerámica
fr récipient céramique; vase
 céramique
en ceramic vessel

366

zigilu bidezko dekorazio (4)

- es** estampillado
fr décor estampé
en stamped decoration

2.3. Metal-industria

367

aleazio (4)

- es** aleación
fr alliage
en alloy

368

arkeometalurgia (4)

Antzinako zibilizazioen metalgintzako lanak metodologia arkeologikoen bidez aztertzen dituen jakintza.

- es** arqueometalurgia
fr archéoméallurgie
en archaeometallurgy

369

arpeu (4)

Aingura txikia, lau haginekoa.

- es** rezón
fr grappin
en grapnel

370

belarri (4)

Belarri-formako heldulekua.

- es** oreja
fr oreille
en ear

371

bozelketa (4)

- es** repujado
fr gaufrage
en embossing

372

daga (4)

- es** daga
fr dague
en dagger

373

gerriko-plaka (4)

- es** placa de cinturón
fr plaque de ceinture
en belt plaque

374

iltze (4)

es clavo

fr clou

en nail

375

intsentsu-ontzi (4)

es incensario; turíbulo

fr encensoir

en censer; thurible

376

jaurtigai (4)

es proyectil

fr projectile

en projectile

377

kanoi (4)

es cañón

fr canon

en canon

378

lingote (4)

Sin. totxo (4)

es lingote

fr lingot

en lingot; ingot

metalgintza

Ik. metalurgia

379

metalografia (4)

Metalen eta metal-aleazioen konposizioa eta egitura aztertzen dituen jakintza.

es metalografía

fr métallographie

en metallography

380

metalurgia (4)

Sin. metalgintza (4)

es metalurgia

fr métallurgie

en metallurgy

381

pilum (4)

Erromatarren garaiko arma astuna, xabalina-itxurakoa.

es pilum

fr pilum

en pilum

382

soliferreum (4)

Soilik burdinaz egindako lantza; batez ere, iberiarren garaikoa.

es soliferreum

fr soliferreum

en soliferreum

383

tatxet (4)

es tachuela

fr broquette

en tack

384

toreutika (4)

Metal bigunen gainean zizelkatze- eta bozelketa-lanak egiteko artea.

es toréutica

fr toreutique

en toreutics

totxo

Ik. lingote

2.4. Hezur-industria

385

adar (4)**es** asta; cuerno**fr** corne; buah**en** horn; antler

386

aginte-makila (4)

Sin. makila zulatu (4)

Oreinen edo elur-oreinen adarrez egindako pieza prehistoriko luzanga; neurri handiko zulo bat edo gehiago ditu, eta irudi geometrikoz edo animalia-irudiz apaindua egon ohi da.

es bastón de mando; bastón perforado**fr** bâton de commandement; bâton percé**en** perforated baton; pierced antler rod

387

akabera-ziri (4)

Ukituak emateko lanabes luzanga.

es retocador**fr** retoucher**en** pressure flaker

388

amu (4)**es** anzuelo**fr** hameçon**en** fishing hook

389

arpoi (4)

Sin. arrankazi (4)

es arpón**fr** harpon**en** harpoon**arrankazi**

Ik. arpoi

390

azagaia (4)

Azkon-moduko jaurtigailu txikia, hezurrez edo adarrez egindakoa.

es azagaya**fr** sagaie**en** assegai**banatzaile**

Ik. urruntzaile

bultzagailu

Ik. propulstzaile

391

buru-orratz (4)**es** alfiler**fr** épingle**en** pin

392

dado (4)**es** dado**fr** dé**en** die

393

espatula (4)

Lanabes luzanga eta zapala, mutur bat zorrotza izaten duena eta bestea, heldulekua, biribildua.

es espátula**fr** spatule**en** spatula**ezten**

Ik. puntzoi

394

falka (4)**es** cuña**fr** coin**en** wedge

395

hagaxka (4)

- es** varilla
fr tige
en stem

396

kriseilu (4)

- es** candil
fr lampe à huile
en oil lamp

leuntzaile

Ik. txartatzaile

397

lisatzaile (4)

Garatu gabeko lanabes luzanga, mutur bat biribildua izan ohi duena.

- es** alisador
fr lisseur
en smoothing tool; smoothing-tool

makila zulatu

Ik. aginte-makila

398

orein-adar punta (4)

- es** candil de ciervo
fr andouiller; époi
en antler point; tine

399

orratz (4)

- es** aguja
fr aiguille
en needle

400

paleta (4)

Harrizko edo hezurrezko lanabes zapala, pintura, kosmetikoak eta abar nahasteko modukoa.

- es** paleta
fr palette
en palette

401

propultsatzaile (4)

Sin. bultzagailu (4)
 Haga-formako armen jaurtiketan, armaren irismena handiagotzeko gailu luze eta estua, jaurtitzailerearen besoaren luzapen artifizial gisa erabiltzen zena. Mutur batean kako-forma du, eta bestean hatzarekin eusteko moduko zulo bat. Kakoak lantzaren oinari eusten dio jaurtiketaren uanean.

- es** propulsor
fr atlat; propulseur
en spear-thrower; atlat

402

puntzoi (4)

Sin. ezten (4)
 Garatu gabeko lanabes luzanga, estua eta zorrotza, zulo txikiak egiteko modukoa.

- es** lezna; punzón
fr foret; poinçon
en awl

403

txartatzaile (4)

Sin. leuntzaile (4)
es bruñidor
fr brunissoir
en burnisher; polisher

404

urruntzaile (4)

Sin. banatzaile (4)
 V formako bi zulo dituen apaingarri prehistorikoa, botoi edo larako gisakoa.

- es** separador
fr écarteur
en retractor

405

zizel (4)

- es** cincel
fr ciseau
en chisel

2.5. Beira-industria

406

beira-pasta (4)**es** pasta de vidrio; pasta vítrea**fr** pâte de verre**en** vitreous paste

407

beira-puzte (4)

Hodi-moduko haga batetik putz eginez beira-masa bat airez puztea.

es soplado**fr** soufflage**en** blowing

408

botila merkurial (4)

Botila-formako beirazko ontzia, erromatarren garaikoa, maiz merkataritzaren jainkoa irudikatzen duena.

es botella mercurial**fr** bouteille Mercure**en** mercurial bottle

409

harea-nukleoaren teknika (4)

Hareazko nukleo bat beira-pastaz inguratuz ontzi txikiak egiteko teknika.

es técnica del núcleo de arena;
técnica del núcleo previo**fr** technique de l'enduction sur
noyau**en** sand-core technique

410

irabiagailu (4)

Beirazko hagaxka zilindrikoa, kosmetikoak edo bestelako gaiak nahasteko modukoa.

es agitador**fr** agitateur**en** stirring-rod

411

irideszentzia (4)**es** iridiscencia; irisación**fr** irisation**en** iridescence

412

kameu-beira (4)

Kolore desberdineko hainbat geruza dituen beira; gainazaleko geruza irudi erliebedunekin landu ohi da.

es vidrio camafeo**fr** cameo-glass**en** cameo glass

413

millefiori (4)

Mosaiko-itxurako beira, kolore desberdineko piezak batuz egindakoa.

es millefiori**fr** millefiori**en** millefiori

2.6. Epigrafia

414

aktuario (4)**es** actuario**fr** actuaire**en** actuary

415

anepigrafiko (izond.) (4)

Idazkunik ez duena.

es anepigráfico**fr** muet; anépigraphe**en** mute; anepigraphic

416

apex (4)

Bokal gaineko diakritikoa, idazkun latinoetan bokala luzea dela adierazten duena.

es ápex**fr** apex**en** apex

417

epigrafe (4)

Sin. idazkun (4); inskripzio (4)

Pertsona edo gertaera baten omenez euskarri iraunkor batean grabatutako testua.

es epígrafe; inscripción**fr** épigraphe; inscription**en** epigraph; inscription

418

epigrafia (4)

Idazkunak aztertzen dituen jakintza.

es epigrafía**fr** épigraphie**en** epigraphy

419

erdiuntzial (4)

Eskuz idatzitako karaktere biribilkatua, erromaniko berantiarreko alfabeto latinoan erabiltzen zena.

es semiuncial**fr** semi-onciale**en** semi-uncial

420

etzan (4)**es** cursiva**fr** cursive**en** cursive; cursive type

421

formula (4)

IdazkUNETAN errepikatzen den esaldia edo laburtzapen-multzoa.

es fórmula**fr** formule**en** formula

422

formulario (4)

Inskripzioak idazteko erabilitako formula-bilduma.

es formulario**fr** formulaire**en** formulary

423

grafito (4)

Inor oroitzeko asmorik gabe egindako testua edo irudia, euskarri iraunkor batean grabatua.

es grafito**fr** graffito**en** graffito

424

hilobi-harri (4)

Hilobiaren gainean jartzen den harri zabala, hildakoaren omenez idazkunen bat izan ohi duena.

es lápida sepulcral**fr** pierre tombale**en** gravestone**hilobi-lauda**

Ik. lauda

idazkun

Ik. epigrafe

425

inklusio (4)

Bi letrako multzoa, bata bestean sartuta dagoela osatua.

es inclusión**fr** inclusion**en** inclusion**inskripzio**

Ik. epigrafe

426

interpuntzio (4)

Idazkun bateko letrak edo hitzak banatzeko erabiltzen den ikurra.

es interpunción**fr** interponction**en** interpunction

427

lauda (4)

Sin. hilobi-lauda (4)

Hilobiaren gainean hildakoaren omenez jartzen den hilobi-harria, mosaikoa edo armarrria.

es lauda; laude**fr** lauda**en** lauda

428

letra larri (4)

Sin. maiuskula (4)

es capital; mayúscula**fr** capitale; majuscule**en** capital; uppercase

429

lotura (4)

Bi letra edo gehiago karaktere epigrafiko bakarrean elkartzen diren gunea.

es nexo**fr** nexus; ligature**en** nexus**maiuskula**

Ik. letra larri

430

opistografo (4)

Aurrealdea eta atzealdea idatziak dituen antzinako dokumentua edo euskarria.

es opistógrafo**fr** opisthographie**en** opistograph

431

puntuazio (4)**es** puntuación**fr** ponctuation**en** punctuation

432

untzial (4)

Eskuz idatzitako letra larriko karaktere biribilkatua, alfabeto grekoan eta erromaniko berantiarreko alfabeto latinoan erabiltzen zena.

es uncial**fr** onciale**en** uncial

2.7. Numismatika

433

araztasun (4)

Pieza batek duen metal preziatuaren pisua, pieza horren pisuarekiko kalkulatzeko dena.

es ley
fr titre; aloi
en fineness

434

aurki (4)

es anverso
fr avers
en obverse

435

balio nominal (4)

Txanpon baten legezko balioa, txanponean adierazten dena.

es valor nominal
fr valeur nominale
en face value

436

birzigilu (4)

es resello

437

diru-molde (4)

es cuño
fr coin
en die

438

elektro (4)

Urre- eta zilar-aleazio naturala, antzinako zenbait zibilizaziok numismatikarako erabilia.

es electro
fr électrum
en electrum

439

ifrentzu (4)

es reverso
fr revers
en reverse

440

inkuso (izond.) (4)

Sin. mailuz landutako (4)

Txanponei eta dominei buruz mintzatuz, alde batean erliebe gisa duen irudi edo idazkuna beste aldean hutsune gisa duena.

es incuso
fr incus
en incuse

441

intaglio (4)

es entalle
fr intaille
en intaglio

442

jaulkipen (4)

es emisión
fr émission
en issue

443

kobre-zink (4)

Sin. orikalko (4)

Kobre eta zinkeko aleazioa.

es oricalco
fr orichalque
en orichalcum

444

kontramarka (4)

Txanpon batean agintari politikoekeginarazitako marka, txanponaren balioa edo zirkulazio-eremua aldatzen dituen.

- es** contramarca
fr contremarque
en countermark

445

legenda (4)

Pieza batean grabatutako idazkuna.

- es** leyenda
fr légende
en legend

mailuz landutako

Ik. inkuso

446

metrologia (4)

Txanponen pisua aztertzen duen jakintza.

- es** metrología
fr métrologie
en metrology

447

modulu (4)

Landutako pieza baten diametroa.

- es** módulo
fr module
en module

448

numismatika (4)

Diru-piezak, txanponak eta dominak aztertzen dituen jakintza.

- es** numismática
fr numismatique
en numismatics

orikalko

Ik. kobre-zink

449

txanpon-etxe (4)

- es** ceca
fr atelier de fabrication de monnaies
en mint

450

txanpongintza (4)

- es** acuñación
fr frappe
en minting

451

zigilu (4)

- es** sello
fr sceau
en seal

452

zilar-kobre (4)

Zilar eta kobrezko aleazioa, antzinako zenbait txanpon egiteko erabilia.

- es** vellón
fr billon
en billon

2.8. Ehorzketak

cromlech

Ik. harrespil

cromlech tumular

Ik. tumulu-harrespil

desobiratze

Ik. hobitik ateratze

dolmen

Ik. trikuharri

453

ehorzketak (4)

Sin. ehorzte (4)

Gorpua lurpean edo hilobi-ganbera batean ezartzea; gorpua betiko edo denbora luzez bertan egon dadin egiten da. Batzuetan, hildakoaren objektu pertsonalak edo eskaintzak ere ezartzen dira gorpuekin batera.

es inhumación; enterramiento

fr inhumation; enterrement

en inhumation; burial

454

ehorzketak primario (4)

Lehen aldiz ehortzi zenetik lekuz eta posizioz aldatu gabeko gorpua.

es enterramiento primario

fr enterrement primaire

en primary burial

455

ehorzketak sekundario (4)

Lehen aldiz ehortzi zenetik lekuz edo posizioz aldatutako gorpua.

es enterramiento secundario

fr enterrement secondaire

en secondary burial

ehorzte

Ik. ehorzketak

456

ehorztoki (4)

Ehorzketak bat egin den lekua.

es tumba

fr sépulture

en tomb

457

errausketak (4)

es incineración; cremación

fr incinération; crémation

en incineration; cremation

458

errauts-kutxatila (4)

es urna funeraria

fr urne cinéraire

en cinerary urn

459

gainjartze (4)

es superposición

fr superposition

en superposition

harkutxa

Ik. zista

460

harlauzazko ehorztoki (4)

es tumba de lasjas

fr tombe en pierre plate

en slab grave

461

harrespil (4)

Sin. cromlech (4)

Lurrean gune biribil bat mugatzen duten harriez osatutako megalitoa.

es crómlech; crónlech; círculo de piedras

fr cromlech

en cromlech; stone circle

462

hezurtegi (4)

Sin. hezurtoki (4)

es osario**fr** ossuaire; charnier**en** carnary**hezurtoki**

Ik. hezurtegi

463

hilarri (4)

Hildakoaren omenezko edo ehortzokia markatzeko monolito-mota, gehienetan hilobi gainean eraikia eta irudiak edo idazkunak izan ditzakeena.

es estela**fr** stèle**en** stela; stele

464

hilobi-ganbera (4)**es** cámara funeraria**fr** chambre funéraire**en** funerary chamber

465

hilobi-haitzulo (4)**es** cueva sepulcral**fr** grotte sépulcrale**en** burial cave

466

hilobiratze-hatuak (4)

Sin. hilobiratze-ostilamendu (4)

Gorpu batekin batera ehortzitako objektu-multzoa.

es ajuar funerario**fr** mobilier funéraire; présents funéraires**en** grave goods**hilobiratze-ostilamendu**

Ik. hilobiratze-hatuak

467

hipogeo (4)

Antzina eraikitako lurpeko eraikina; bereziki, hilobi gisa erabiltzekoa.

es hipogeo**fr** hypogée**en** hypogeum

468

hobi (4)

Gorpu bati lur emateko egindako zuloa.

es fosa**fr** fosse**en** fossa

469

hobitrik ateratze (4)

Sin. desobiratze (4)

es exhumación**fr** exhumation**en** exhumation; disinterment

470

katakomba (4)**es** catacumbas**fr** catacombes**en** catacombs; catacomb

471

kolunbario (4)**es** columbario**fr** columbarium**en** columbarium

472

kutxatila-zelai (4)**es** campo de urnas**fr** champ d'urnes**en** urnfield

473

momia (4)**es** momia**fr** momie**en** mummy

474

nekropoli (4)**es** necrópolis**fr** nécropole**en** necropolis

475

sarkofago (4)**es** sarcófago**fr** sarcophage**en** sarcophagus

476

trikuharri (4)

Sin. dolmen (4)

Mahai-itxurako hilobi-megalitoa.

es dolmen**fr** dolmen**en** dolmen

477

tumulu (4)

Ehorzketa bat egin den lekuaren gainean eraikitako lur- edo harri-metakina.

es túmulo**fr** tumulus**en** tumulus

478

tumulu-harrespil (4)

Sin. cromlech tumular (4)

Lur edo harrizko metakin artifizial bat inguratzen duen harrespila.

es crómlech tumular**fr** tumulus-cromlech

479

zenotafio (4)

Hildako bati eskainitako hilobi-monumentua, hildakoaren gorpurik ez duena.

es cenotafio**fr** cénotaphe**en** cenotaph

480

zista (4)

Sin. harkutxa (4)

Laukizuzen-formako hilobia, albo bakoitzean harlauza bat duena. Beste harlauza bat izan ohi du estalki gisa.

es cista**fr** ciste**en** cist; cyst

481

zulo-zelai (4)

Lurrean egindako zulo-multzoa ezaugarri bereizgarri nagusitzat duen aztarnategia.

es campo de hoyos**fr** champ de fosses**en** pit field

2.9. Hiria eta eraikuntza

adobe

Ik. pezo

482

akueduktu (4)

es acueducto

fr aqueduc

en aqueduct

aldiri

Ik. hiri-periferia

483

anfiteatro (4)

es anfiteatro

fr amphithéâtre

en amphitheatre; amphitheater

484

antzoki (4)

Sin. teatro (4)

es teatro

fr théâtre

en theatre

485

arkitekturaren arkeologia (4)

Sin. eraikuntzaren arkeologia (4)

es arqueología de la arquitectura

fr archéologie du bâti; archéologie de la construction

en building archaeology

azoka

Ik. merkatu

486

babes-hobi (4)

es foso

fr fossé

en moat

487

barbakana (4)

es barbacana

fr barbacane

en barbican

488

basilika (4)

es basílica

fr basilique

en basilica

489

bastida (4)

es bastida

fr bastide

en bastide

cardo

Ik. kardo

decumanus

Ik. dekumano

490

dekumano (4)

Sin. decumanus (4)

Erromatarren garaiko hirietan eraikitako bidea, mendebaldetik ekialdera.

es decumano; decumanus

fr decumanus

en decumanus

491

dolare (4)

es lagar

fr pressoir

en wine press

492

domus (4)

es domus

fr domus

en domus

493

dorre (4)

- es torre
fr tour
en tower

494

dorretxe (4)

- es casa torre; casa fuerte
fr maison-tour; maison fortifiée
en tower-house; fortified house

495

eraikuntza atxiki (4)

- es edificación adosada
fr habitation contiguë
en attached dwelling

eraikuntzaren arkeologia

Ik. arkitekturaren arkeologia

496

Erdi Aroko hiribildu (4)

- es villa medieval
fr villa médiévale
en medieval villa

497

errebal (4)

- es arrabal
fr faubourg
en suburb

498

errekuntza-hobi (4)

Lurzoruan egindako zuloa; ustez, su egiteko erabilia.

- es fosa de combustión
fr fosse à combustion; fosse de combustion
en combustion pit

erronda-bide

Ik. erronda-pasabide

499

erronda-pasabide (4)

- Sin. erronda-bide (4)
es paso de ronda; camino de ronda
fr chemin de ronde
en parapet walk

500

espazio publiko (4)

- es espacio público
fr espace public
en public space

501

estolderia (4)

- es alcantarillado
fr canalisations d'égouts
en sewer facilities

502

etxe-uharte (4)

Hirigintzako unitate topografiko minimoa, inguru guztian kalez mugatua dagoen orubeak edo etxe-multzoak osatua.

- es manzana
fr îlot; pâté de maisons
en city block

503

etxola-hondo (4)

- es fondo de cabaña
fr fond de cabane
en hut floor

504

foro (4)

- es foro
fr forum
en forum

505

gainezka-bide (4)

- es aliviadero
fr trop-plein
en overflow

506

galtzada erromatar (4)

Erromatarren garaiko bidea, harri landuz egindakoa.

es vía romana; calzada romana

fr voie romaine

en Roman road; Roman via

507

garaipen-arku (4)

Sin. garaitza-arku (4)

es arco de triunfo

fr arche de triomphe

en triumphal arch

garaitza-arku

Ik. garaipen-arku

508

gazitegi (4)

es factoría de salazón

fr usine de salaisons

en salted fish factory

509

gotorleku (4)

es fortaleza; fuerte; fortificación

fr forteresse

en fortress; fort

510

gune logistiko (4)

es centro logístico

fr centre logistique

en logistic centre

511

harresi (4)

es muralla

fr muraille

en wall

512

harresi fantasma (4)

Beste eraikuntza bat egiteko berrerabili den harresiak lurtean uzten dituen aztarnen multzoa.

es muro fantasma

fr mur fantôme

en phantom wall

513

hiri-arkeologia (4)

Hirietako erregistro arkeologikoak aztertzen dituen arkeologia, hiriek beren sorreratik gaur egun arte izan duten bilakaera interpretatzea eta ulertzea helburu dituena.

es arqueología urbana

fr archéologie urbaine

en urban archaeology

514

hiri-etze (4)

es baldío urbano; solar yermo urbano

fr friche urbaine

en urban wasteland

hiri-inguru funtzional

Ik. hirialde funtzional

515

hiri-periferia (4)

Sin. aldirí (4)

es periferia urbana; extrarradio

fr périphérie urbaine; banlieue

en periphery; suburbs

516

hiri-zabalgune (4)

es ensanche

fr zone d'extension

en extension area

517

hirialde funtzional (4)

Sin. hiri-inguru funtzional (4)

es área funcional; área urbana
funcional**fr** zone urbaine fonctionnelle**en** functional area; functional urban
region

518

hirigune (4)**es** centro urbano; núcleo urbano**fr** territoire urbain**en** urban area

519

hirigune historiko (4)**es** centro histórico; casco histórico**fr** centre historique**en** historic centre

520

intsula (4)Erromatarren garaiko hirietan
eraikitako etxebizitza-multzoa, lau
aldeetako bakoitzetik bide banaz
inguratua.**es** insula**fr** insula**en** insula

521

kanal (4)

Sin. ubide (4)

es canal**fr** canal**en** canal

522

kantoi (4)

Sin. zeharkale (4)

es cantón**fr** éperon**en** canton

523

kardo (4)

Sin. cardo (4)

Erromatarren garaiko hirietan
eraikitako bidea, iparretik hegoaldera.**es** cardo**fr** cardo**en** cardo**karkaba**

Ik. lubaki

524

kastr (4)Burdin Aroko herrixka gotortua, gune
altu batean eraikia.**es** castro**fr** oppidum**en** hill fort

525

lubaki (4)

Sin. karkaba (3)

Lurrazaleko ur-etorriek sortutako ildo
estua.**es** cárcava**fr** ravine; fossé**en** gully

526

lur zapaldu (4)**es** tapial**fr** pisé**en** rammed earth

527

medina (4)**es** medina**fr** médine**en** medina

528

mehelin (4)**es** medianil; pared medianera**fr** mur mitoyen**en** party wall

529

merkataritza-gune (4)

- es centro comercial
- fr centre commercial
- en shopping centre; mall

530

merkatu (4)

Sin. azoka (4)

- es mercado
- fr marché
- en market

531

metropolialde (4)

- es área metropolitana
- fr aire métropolitaine
- en metropolitan area

532

obelisko (4)

Zutikako monolito luzanga, lauki-formako oinarria eta piramide-antzeko goialdea dituen.

- es obelisco
- fr obélisque
- en obelisk

533

paramentu (4)

- es paramento
- fr parement
- en facing; face

534

pezo (4)

Sin. adobe (4)

- es adobe
- fr adobe; brique crue
- en adobe

535

piramide (4)

- es pirámide
- fr pyramide
- en pyramid

pomerium

Ik. pomoerium

536

pomoerium (4)

Sin. pomerium (4)

Erromako hirian eta Erromaren agindupeko beste hiri batzuetan, hiria inguratzen zuen muga sinbolikoa eta erlijioso; tradizioaren arabera, Erroman Romulok markatu zuen muga hori. Pomoeriumaren barruan zenbait debeku zeuden: magistratuek ezin zuten beren botere militarra erabili, ezin zen ehorzketarik edo artisautza-jarduerarik egin eta abar.

- es pomerio; pomoerium
- fr pomerium; pomoerium
- en pomerium; pomoerium

537

silo (4)

Lurzoruan egindako zuloa, zerealak eta nekazaritzako beste produktu batzuk gordetzeko erabilia.

- es silo
- fr silo
- en silo

538

sutegi (4)

- es fragua
- fr forge
- en forge

539

sutegi (4)

- es hogar
- fr foyer
- en hearth

teatro

Ik. antzoki

540

tell (4)

Kokaleku berean denbora luzez
bitzako gizatalde baten eraiste-
zaborraren metakina.

es tell

fr tell

en tell

541

tenplu (4)

es templo

fr temple

en temple

542

termak (iz. pl.) (4)

es termas

fr thermes

en thermae

ubide

Ik. kanal

543

villa (4)

Antzinako Erroman, aristokraziaren
nekazaritza-jabetza baten erdigunea
eratzen zuen etxaldea, bizileku-
eraikin nagusi batez eta produkzio-
jardueretarako eraikin xumeagoz
osatua.

es villa

fr villa

en villa

544

zabortege (4)

es vertedero

fr dépotoir

en waste-disposal site

zeharkale

Ik. kanto

545

zirku (4)

es circo

fr cirque

en circus

546

zutoin-zulo (4)

Eraikuntza bateko haga edo habe batek
lurrean utzitako zuloa.

es agujero de poste

fr trou de poteau

en post hole; posthole

2.10. Artea

547

aglutinatzaile (4)

es aglutinante

fr agglutinant

en binder

548

ankoriforme (4)

Sin. irudi ankoriforme (4)

es ancoriforme

fr motif anchoriforme

en anchoriform; anchor shaped

549

antropomorfo (4)

es antropomorfo

fr anthropomorphe

en anthropomorphous

550

arboriforme (4)

es arboriforme

fr motif arboriforme

en arboriform; dendriform

551

argizari galdu (4)

es cera perdida

fr cire perdue

en lost wax

552

beiradura (4)

Sin. esmalte (4)

Berniz edo geruza beirakara.

es esmalte; vidriado

fr glaçure

en glaze

553

bulba (4)

es vulva

fr vulve

en vulva

554

ebaki (4)

Sin. ebakidura (4)

es incisión

fr incision

en incision

ebakidura

Ik. ebaki

555

erramiforme (4)

Sin. irudi erramiforme (4)

es ramiforme

fr motif ramiforme

en ramiform

esmalte

Ik. beiradura

556

fresko (4)

es fresco

fr fresque

en fresco

557

gliptika (4)

Harri finetan grabatuak egiteko artea.

es glíptica

fr glyptique

en glyptic

558

grabatu ildaskatu (4)

es grabado estriado

fr gravure striée

en striated engraving

559

grabatu prehistoriko (4)

es grabado prehistórico

fr gravure préhistorique

en prehistoric engraving

560

halteriforme (4)

Sin. irudi halteriforme (4)

es halteriforme; motivo halteriforme**fr** motif halteriforme**en** halteriform**irudi ankoriforme**

Ik. ankoriforme

irudi erramiforme

Ik. erramiforme

irudi halteriforme

Ik. halteriforme

irudi korniforme

Ik. korniforme

irudi kruziforme

Ik. kruziforme

irudi okulatu

Ik. okulatu

irudi pektiniforme

Ik. pektiniforme

irudi serpentiforme

Ik. serpentiforme

561

korniforme (4)

Sin. irudi korniforme (4)

Labar-arteko irudi sinbolikoa, animalia-adarren itxurakoa.

es corniforme**fr** motif corniforme**en** corniform; horn shape

562

kruziforme (4)

Sin. irudi kruziforme (4)

es cruciforme**fr** motif cruciforme**en** cruciform

563

labar-arte (4)**es** arte parietal; arte rupestre**fr** art rupestre**en** rock art

564

leuntze (4)

Sin. txartatze (4)

Erre gabeko piezak azal leuneko tresna batekin igurtziz lortzen den akabera, piezari distira ematen diona.

es bruñido; bruñimiento**fr** brunissage**en** burnishing**margolan**

Ik. pintura

565

okulatu (4)

Sin. irudi okulatu (4)

es oculado**fr** motif oculé**en** oculated

566

pektiniforme (4)

Sin. irudi pektiniforme (4)

Labar-artean erabilitako irudi eskematikoa, orrazi-formakoa.

es pectiniforme**fr** motif pectiniforme**en** pectiniform

567

petroglifo (4)

Harri handi edo arroka baten gainean egindako grabatua; bereziki, prehistorikoa.

es petroglifo**fr** pétroglyphe**en** petroglyph

568

pigmentu (4)

es pigmento

fr pigment

en pigment

569

pintura (4)

Sin. margolan (4)

es pintura

fr peinture

en painting

570

serpentiforme (4)

Sin. irudi serpentiforme (4)

es serpentiforme

fr motif serpentiforme

en serpentiform

571

tektiforme (4)

es tectiforme

fr motif tectiforme

en tectiform

txartatze

Ik. leuntze

572

venus paleolitiko (4)

Emakume-formako eskultura prehistorikoa, tamaina txikikoa eta biribilkatua, Pirinioetatik Errusiako ekialderainoko aztarnategietan aurkitu izan dena.

es venus paleolítica

fr vénus paléolithique

en Venus figurine

3. ARLO ESPEZIALIZATUAK

3.1. Urpeko arkeologia

573

akzio galvaniko (4)

Kontaktuan egondako bi metal desberdinen deskonposizioa, haiek zeharkatzen dituen korrante elektrikoak eragindakoa.

es acción galvánica**fr** action galvanique**en** galvanic action

574

albo-ekorketako sonar (4)**es** sonar de barrido lateral**fr** sonar à balayage latéral**en** side-scan sonar; sidescan sonar

575

argazki-dorre (4)**es** torre fotográfica**fr** tour photographique**en** photographic tower; photo-tower

576

ekorketa zirkularreko sonar (4)**es** sonar de barrido circular**fr** sonar à balayage circulaire**en** circular-scan sonar

577

elektroforesi (4)

Sin. polarizazio katodiko (4)

Urpetik berreskuratzen den materiala egonkortzeko teknika, materialaren molekulak bereiztean datzana.

es electroforesis; polarización catódica**fr** électrophorèse; polarisation cathodique**en** electrophoresis; cathode bias

578

elektrolisi (4)

Metalezko materiala elektrizitatea erabiliz egonkor egiteko teknika.

es electrólisis**fr** électrolyse**en** electrolysis

579

gatzgabetze (4)**es** desalinización; desalación**fr** dessalage**en** desalting

580

hidrolisi (4)

Urpean egondako material baten deskonposizioa, urak eragindakoa.

es hidrólisis**fr** hydrolyse**en** hydrolysis

581

hondo-xurgatzaile (4)**es** succionador de fondos; succionadora**fr** tuyau d'aspiration**en** suction hose

582

itsas konkrezio (4)

Urpeko material edo objektu bati atxikitako sedimentu-metakinez eratutako masa minerala.

es concreción marina**fr** concrétion marine**en** marine concretion

583

itsaspeko arkeologia (4)**es** arqueología submarina**fr** archéologie sous-marine**en** submarine archaeology

584

jasotze-baloi (4)

Sin. jasotze-globo (4)

Urpean zama edo objektu astunak finkatzeko edo jasotzeko erabiltzen den baloia.

es globo de elevación**fr** ballon de relevage**en** lifting bag; lifting balloon**jasotze-globo**

Ik. jasotze-baloi

585

lehorketa kontrolatu (4)**es** desecación controlada**fr** dessiccation contrôlée**en** controlled desiccation

586

liofilizazio (4)

Material organikoa egonkor egiteko erabiltzen den deshidratazioa; material organiko izoztuan sortutako izotza sublimatuz eta, ondoren, lehortuz egiten da.

es liofilización**fr** lyophilisation**en** lyophilization

587

magnetometro

Aztarnak aurkitzeko erabiltzen den tresna, lurpeko eremu magnetikoaren intentsitatea neurtzen duena.

es magnetómetro**fr** magnétomètre**en** magnetometer

588

ontzi-arkeologia (4)**es** arqueología naval**fr** archéologie navale**en** naval archaeology

589

ontzi-aztarna (4)**es** pecio**fr** épave**en** shipwreck

590

pasibazio elektrokimiko (4)

Metalezko materiala egonkor egiteko teknika; kimikoki aktiboa den gainazalaren erreaktibotasuna akzio elektrokimikoz murriztean datza.

es pasivación electroquímica**fr** passivation électrochimique**en** electrochemical passivation

591

plastinazio (4)

Material organikoa egonkor egiteko erabiltzen den deshidratazioa; material organikoaren ura erretxina sintetikoekin ordeztuz egiten da.

es plastinación**fr** plastination**en** plastination**polarizazio katodiko**

Ik. elektroforesi

592

polietilen glikol (4)

Material organikoa egonkor egiteko erabiltzen den polimeroa, ur-edukia ordeztzen duena.

es polietilenglicol**fr** polyéthylène glycol**en** polyethylene glycol**profil-neurgailu**

Ik. profil-orrazi

593

profil-orrazi (4)

Sin. profil-neurgailu (4)

Pieza baten profila neurtzeko orrazi-itxurako tresna, hortz mehe ugariz osatua.

es peine medidor de perfiles; peine perfilador**fr** conformateur**en** profile gauge; contour gauge

594

profilatzaile sismiko (4)

Urpeko sedimentu-estratuak detektatzeko erabiltzen den sonar-mota.

- es** perfilador sísmico
fr profileur sismique; transducteur
en seismic profiler; sub-bottom profiler

595

protoi-magnetometro (4)

Sin. protoi-prezesiozko magnetometro (4)
 Erresonantzia magnetiko nuklearraren printzipioan oinarritutako magnetometroa; eremu magnetikoek protoi-prezesioan duten eraginaren bidez, guztizko intentsitate magnetiko absolutua neurtzen du.

- es** magnetómetro de protones
fr magnétomètre à protons à précession libre; magnétomètre à précession de protons
en proton magnetometer; proton-precession magnetometer

protoi-prezesiozko magnetometro

Ik. protoi-magnetometro

596

sedimentu-zeharkatzaile (4)

Urpeko zundagailua, hondoaren azaleko sedimentuak zeharka ditzaketan maiztasun txikiko uhinak erabiltzen dituena.

- es** penetrador de sedimento; perfilador de fondos
fr pénétrateur de sédiment
en mud penetrator

597

torpedo propulstzaile (4)

- es** torpedo propulsor
fr torpille propulseur
en diver propulsion vehicle

598

ur-lantza (4)

Ura presio handian jaurtitzen duen tresna, sedimentu-metakinak kentzeko erabiltzen dena.

- es** lanza de agua
fr lance à eau
en water jet

599

urpeko arkeologia (4)

- es** arqueología subacuática
fr archéologie subaquatique
en subaquatic archaeology

600

urpeko planeagailu (4)

- es** planeador; planeador submarino
fr planeur sous-marin
en underwater glider

601

urrundik gidatutako urpeko ibilgailu (4)

- es** vehículo de control remoto
fr véhicule sous-marin téléguidé
en remotely operated vehicle; ROV

602

zesio-magnetometro (4)

Eremu magnetikoek zesio-prezesioan duten eraginaren bidez, guztizko intentsitate magnetiko absolutua neurtzen duen magnetometroa.

- es** magnetómetro de cesio
fr magnétomètre au césium
en cesium magnetometer

3.2. Arkeologia industrialia

603

aireko kable (4)

es cable aéreo
fr câble aérien
en aerial cable

604

arkeologia industrial (4)

Sin. industria-arkeologia (4)

es arqueología industrial
fr archéologie industrielle
en industrial archaeology

605

burdinola (4)

es ferrería
fr forge
en ironworks

eraikin industrial

Ik. pabiloi industrial

606

etze industrial (4)

es baldío industrial
fr friche industrielle
en brownfield

607

galeria (4)

es galería
fr galerie
en tunnel; gallery

608

harrobi (4)

es cantera
fr carrière
en quarry

industria-arkeologia

Ik. arkeologia industrial

industria-iraultza

Ik. iraultza industrial

609

iraultza industrial (4)

Sin. industria-iraultza (4)

es revolución industrial
fr révolution industrielle
en industrial revolution

610

kai (4)

es muelle
fr quai
en quay

611

kaltzinazio (4)

es calcinación
fr calcination
en calcination

612

lantegi (4)

es taller
fr atelier
en workshop

613

mea (4)

es mineral
fr minerai
en ore

meategi

Ik. meatze

meatoki

Ik. meatze

614

meatzaritza osteko paisaia (4)**es** paisaje después de la explotación minera**fr** paysage après activité minière**en** landscape after mining

615

meatze (4)

Sin. meatoki (4); meategi (4)

es mina**fr** mine**en** mine

616

ontziola (4)**es** astillero**fr** chantier naval**en** naval shipyard

617

pabiloi industrial (4)

Sin. eraikin industrial (4)

es nave industrial**fr** bâtiment industriel**en** industrial building

618

teileria (4)**es** tejera; tejar**fr** tuilerie**en** tile factory

3.3. Ondare arkeologikoaren babesa eta dibulgazioa

619

erreserba arkeologiko (4)**es** reserva arqueológica**fr** réserve archéologique**en** archaeological reserve

620

esku hartzeko baimen (4)

Sin. esku-hartze arkeologikorako baimen (4)

es autorización de intervención arqueológica**fr** autorisation d'opération archéologique**en** archaeological excavation license; archaeological permit**esku-hartze arkeologikorako baimen**

Ik. esku hartzeko baimen

621

esku-hartzearen txosten (4)**es** memoria de intervención; memoria de excavación**fr** rapport de fouille; rapport d'opération**en** archaeological report

622

kultura-ondasun kalifikatu (4)**es** bien cultural calificado**fr** bien culturel classé**en** classified cultural property

623

monumentu-multzo (4)**es** conjunto monumental**fr** ensemble monumental**en** monumental ensemble

624

museo arkeologiko (4)

- es museo arkeológico
- fr musée d'archéologie
- en archaeological museum

625

ondare arkeologikoaren kudeaketa (4)

- es gestión del patrimonio arqueológico
- fr gestion du patrimoine archéologique
- en archaeological heritage management

626

ondasun inbentariatu (4)

- es bien inventariado
- fr bien inventorié
- en inventoried property

627

parke arkeologiko (4)

- es parque arqueológico
- fr parc archéologique
- en archaeological park

628

ustezko zona arkeologiko (4)

Aztarna arkeologikoren bat izan dezakeen ingurua, orubea edo eraikina; bertan lanak egin aurretik, ikerketa bat egin behar da ustezko zona arkeologikoak izan dezakeen balio arkeologikoa aztertzeko.

- es zona de presunción arqueológica
- fr zone de présomption de prescription archéologique
- en presumed archaeological site

629

zona arkeologiko (4)

- es zona arqueológica
- fr zone archéologique
- en archaeological zone

630

zona arkeologiko inbentariatu (4)

- es zona arqueológica inventariada

631

zona arkeologiko kalifikatu (4)

- es zona arqueológica calificada

EUSKARAZKO AURKIBIDEA

A

- Abbeville aldi, 203
 absortzio atomiko bidezko
 espektrometria, 268
 Acheul aldi, 204
 AD, 185
 adar, 385
 adobe, 534
 aginte-makila, 386
 aglutinatzaile, 547
 ahoz beherako etzanera, 151
 ahoz gorako etzanera, 152
 ahuspeko etzanera, 151
 aireko fotografia, 37
 aireko kable, 603
 aitzur, 279
 aizkora leundu, 280
 AK, 270
 akabera-ziri, 387
 aktibazio atomikoko analisi, 274
 aktuario, 414
 akueduktu, 482
 akzio galvaniko, 573
 albo-ekorketako sonar, 574
 albo-etzanera, 153
 alboko etzanera, 153
 aldiri, 515
 ale, 320
 aleazio, 367
 almaiz, 350
 alubioi, 112
 AME datazio, 171
 aminoazidoen errazemizazio bidezko
 datazio, 169
 amu, 388
 anbar, 103
 anepigrafiko, 415
 anfiteatro, 483
 anfora, 318
 ankoriforme, 548
 Anno Domini, 185
 antrakologia, 89
 antropizazio, 90
 antropologia, 1
 antropometria, 154
 antropometro, 155
 antropomorfo, 549
 Antzinaroa, 205
 Antzinate Berantiarra, 206
 Antzinate Klasikoa, 207
 antzoki, 484
 AP, 101
 apex, 416
 araztasun, 433
 arboriforme, 550
 ardatz-eratzun, 281
 argazki-dorre, 575
 argizari galdu, 551
 arkeoastronomia, 2
 arkeografia, 3
 arkeologia, 4
 arkeologia analitiko, 5
 arkeologia antropologiko, 6
 arkeologia esperimental, 7
 arkeologia estrukturalista, 8
 arkeologia historiko, 9
 arkeologia industrial, 604
 arkeologia klasiko, 10
 arkeologia postprozesual, 11
 arkeologia prehistoriko, 28
 arkeologia prozesual, 12
 arkeologia sozial, 13
 arkeomagnetismo bidezko datazio, 170
 arkeometalurgia, 368
 arkeometria, 269
 arkeozoologia, 14
 arkitekturaren arkeologia, 485
 Aro Garaikidea, 208
 aro historiko, 209
 Aro Modernoa, 210
 arpeu, 369
 arpoi, 389
 arrabota, 282
 arragoa, 283
 arrakalatzaile, 284
 arrankazi, 389
 artefaktu, 15
 Aurignac aldi, 211

aurki, 434
 aurkikuntza, 38
 aurpegibiko, 285
 australopiteko, 156
 azagaia, 390
 azeleragailu bidezko masa-
 espektrometria bidezko datazio, 171
 Azil aldi, 212
 Azken Maximo Glaziarra, 250
 azoiko, 104
 azoka, 530
 aztarna arkeologiko, 39
 aztarna-kopuru, 270
 aztarnategi, 40
 aztarnategi arkeologiko, 40

B

babes-hobi, 486
 baheketa, 113
 bahetze-dorre, 114
 balio nominal, 435
 banakoen gutxieneko kopuru, 271
 banatzaile, 404
 barbakana, 487
 basilika, 488
 bastida, 489
 Before Present, 172
 Behe Erdi Aroa, 213
 Behe Paleolitoa, 214
 Behe Pleistozenoa, 251
 beiradura, 552
 beira-pasta, 406
 beira-puzte, 407
 bek, 286
 belarri, 370
 berdintze, 319
 bi aurpegiko ebakigailu, 287
 bihi, 320
 bioestratigrafia, 16
 bioklasto, 105

biometria, 17
 bioturbazio, 115
 biozona, 106
 birzigilu, 436
 bizkotxo, 321
 bloke, 116
 bol, 322
 Boquique zeramika, 323
 botila merkurial, 408
 bozelketa, 371
 BP, 172
 Brontze Aroa, 215
 bulba, 553
 bultzagailu, 401
 Burdin Aroa, 216
 burdinola, 605
 buru-orratz, 391
 buztin, 117
 buztinola, 331

C

cardo, 523
 Châtelperon aldi, 217
chopper, 288
 cromlech, 461
 cromlech tumular, 478

D

dado, 392
 daga, 372
 Dansgaard-Oeschger gertaera, 252
 data kalibratu, 186
 datazio, 173
 datazio absolutu, 174
 datazio erlatibo, 175
 datazio erradioaktibo, 176

decumanus, 490
 dekorazio aplikatu, 324
 dekorazio ebakidun, 325
 dekorazio esziodun, 326
 dekorazio inprimatu, 327
 dekorazio margotu, 328
 dekorazio orraztu, 329
 dekumano, 490
 denbora geologiko, 18
 dendrokronologia, 177
 desobiratze, 469
 detritiko, 118
 diagrama estratigrafiko, 41
 dimorfismo, 157
 diru-molde, 437
 DNA fosil, 107
 dolare, 491
 dolmen, 476
 domestikazio, 42
 domus, 492
 dorre, 493
 dorretxe, 494

E

ebaki, 554
 ebakidura, 554
 ebakigailu, 288
 edafologia, 143
 egitura, 19
 eguzkiaren araberako eskala
 kronologiko, 178
 eguzkiaren araberako kronologia-
 eskala, 178
 ehorzketa, 453
 ehorzketa primario, 454
 ehorzketa sekundario, 455
 ehorzte, 453
 ehorztoki, 456
 ehungailu-pisu, 289
 ekofaktu, 20

ekorketa zirkularreko sonar, 576
 ekorketako mikroskopio elektronikoa, 272
 elektro, 438
 elektroforesi, 577
 elektro-spinaren erresonantzia bidezko
 datazio, 179
 elektrolisi, 578
 eltze, 330
 eltzegintza-lantegi, 331
 eltzetegi, 331
 Eneolitoa, 218
 engalba, 332
 engobe, 332
 eolito, 290
 epigrafe, 417
 epigrafia, 418
 Epigravettiarra, 219
 Epipaleolitoa, 220
 eraikin industrial, 617
 eraikuntza atxiki, 495
 eraikuntzaren arkeologia, 485
 Erdi Aro Berantiarra, 213
 Erdi Aro Goiztiarra, 223
 Erdi Aro osteko arkeologia, 21
 Erdi Aroa, 221
 Erdi Aroko arkeologia, 22
 Erdi Aroko Beroaldia, 253
 Erdi Aroko hiribildu, 496
 Erdi Aroko Optimo Klimatikoa, 253
 Erdi Paleolitoa, 222
 Erdi Pleistozenoa, 254
 erdiuntzial, 419
 eremu zabaleko indusketa, 43
 erradiokarbono-datazio, 180
 erradiokarbono-urte, 181
 erraklet, 291
 erramiforme, 555
 errausketa, 457
 errauts-kutxatila, 458
 errebal, 497
 erregistro arkeologiko, 44
 errekarri landu, 292
 erreketara erreduzitzaile, 333
 erreketara oxidatzaile, 334
 erreketara-hobi, 498

erreserba arkeologiko, 619
 erronda-bide, 499
 erronda-pasabide, 499
 erruletatu, 335
 ertz, 336
 eskala kronologiko absolutu, 190
 eskala kronologiko erlatibo, 191
 eskala kronologiko erradiokarboniko, 192
 eskala-barra, 45
 esku hartzeko baimen, 620
 esku-hartze arkeologikorako baimen, 620
 esku-hartzearen txosten, 621
 esmalte, 552
 espatula, 393
 espatulatze, 337
 espazio publiko, 500
 espektroskopia, 273
 espoliazio, 23
 espora, 91
 ESR bidezko datazio, 179
 estadial, 255
 estalki, 338
 estazio total, 46
 estolderia, 501
 estratifikazio, 119
 estratigrafia alderantzikatu, 120
 estratu, 47
 estratuarte, 48
 etnoarkeologia, 24
 etxekotze, 42
 etxe-uharte, 502
 txola-hondo, 503
 etzan, 420
 etze industrial, 606
 ezten, 402

F

falka, 394
 faltsifikazio, 25
 fase, 49
 fase arkeologiko, 49
 fase interglaziar, 256
 fazies, 121
 fisio-aztarnen bidezko datazio, 182
 fitolito, 92
 flotazio, 50
 fluor bidezko datazio, 183
 fluor-datazio, 183
 formula, 421
 formulario, 422
 foro, 504
 fosfato-analisi, 51
 fosfatoen analisi geokimiko, 51
 fosil, 108
 fotogrametria, 52
 frakzio, 122
 frakzio granulometriko, 122
 frekuentazio, 53
 fresko, 556
 fusil-suharri, 293

G

gainezkabide, 505
 gainjartze, 459
 galeria, 607
 galtzada erromatar, 506
 garaipen-arku, 507
 garaitza-arku, 507
 garezur-edukiera, 158
 gatzgabetze, 579
 gazitegi, 508
 genero-arkeologia, 26
 geoarkeologia, 123
 geokronologia, 124

geomorfologia, 125
 gerriko-plaka, 373
 geruza, 47
 gestio-arkeologia, 66
 giza egonleku, 54
 giza kokagune, 54
 glaziazio, 257
 glaziazio arteko aldi, 256
 gliptika, 557
 Goi Erdi Aroa, 223
 Goi Paleolitoa, 224
 Goi Pleistozenoa, 258
 gotorleku, 509
 grabatu ildaskatu, 558
 grabatu prehistoriko, 559
 grafito, 423
 granulometria, 126
 Gravette aldi, 225
 Gravettiarra, 225
 gune logistiko, 510

H

hagaxka, 395
 Hallstatt kultura, 226
 halteriforme, 560
 Hamburgarra, 227
 Hamburgeto kultura, 227
 harea, 127
 harea-nukleoaren teknika, 409
 hari, 344
 harkutxa, 480
 harlauzazko ehorztoki, 460
 harpe, 55
 harrapaketa, 23
 harresi, 511
 harresi fantasma, 512
 harrespil, 461
 Harri Aroa, 228
 harri-printza, 294
 Harris-en diagrama, 41

Harris-en erregistro-sistema, 56
 Harris-en metodo, 56
 harri-xafla, 295
 harrobi, 608
 hazi, 93
 Heinrich gertaera, 259
 Helade aldi, 229
 helduleku, 339
 heriotzaren arkeologia, 27
 hezurtegi, 462
 hezurtoki, 462
 hidrolisi, 580
 higadura, 128
 hilarri, 463
 hileta-arkeologia, 27
 hilobi-ganbera, 464
 hilobi-haitzulo, 465
 hilobi-harri, 424
 hilobi-lauda, 427
 hilobiratze-hatuak, 466
 hilobiratze-ostilamendu, 466
 hipogeo, 467
 hiri-arkeologia, 513
 hiri-etze, 514
 hiri-inguru funtzional, 517
 hiri-periferia, 515
 hiri-zabalgune, 516
 hirialde funtzional, 517
 hirigune, 518
 hirigune historiko, 519
 historiaurre, 230
 historiaurreko arkeologia, 28
 hobi, 468
 hobitik ateratze, 469
 holotipo, 29
 Holozenoa, 260
 Hominidae, 159
Homo, 160
 hondakin karpologiko, 57
 hondakin palinologiko, 58
 hondar, 127
 hondo, 340
 hondo-xurgatzaile, 581
 horizonte, 129

I

idazkun, 417
 ifrentzu, 439
 igitai-hortz, 296
 iltze, 374
 indize zefaliko, 161
 indusketa arkeologiko, 59
 indusketa programatu, 60
 indusketa-egunkari, 61
 industria-arkeologia, 604
 industria-iraultza, 609
 inklinazio, 130
 inklusio, 425
 inkuso, 440
 inskripzio, 417
 intaglio, 441
 interfaze, 48
 interpuntzio, 426
 interrestadial, 261
 intrusio, 131
 intsentsu-ontzi, 375
 intsula, 520
 irabiagailu, 410
 iraultza industrial, 609
 irideszentzia, 411
 irudi ankoriforme, 548
 irudi erramiforme, 555
 irudi halteriforme, 560
 irudi korniforme, 561
 irudi kruziforme, 562
 irudi okulatu, 565
 irudi pektiniforme, 566
 irudi serpentiforme, 570
 isotopo-estadio, 262
 itsas konkrezio, 582
 itsaspeko arkeologia, 583
 Izotz Aro Txikia, 263
 izotz-aro, 264

J

jalkin, 146
 jaloi, 45
 jarduera, 62
 jarduera-multzo, 63
 jariatze, 132
 jasotze-baloi, 584
 jasotze-globo, 584
 jatorri ez-antropikoko metakin, 94
 jaulkipen, 442
 jaurtigai, 376
 jaurtigailu-buru, 297
 jaurtigailu-punta, 297

K

K.a., 184
 K.o., 185
 kai, 610
 kal, 186
 kalibrazio, 187
 Kalkolitoa, 218
 kaltzinazio, 611
 kameu-beira, 412
 kanal, 521
 kanoi, 377
 kanpai-formako ontzi, 341
 kanpai-formako ontziaren kultura, 231
 kantoi, 522
 kaolin-pipa, 342
 karbono-14, 188
 karbono-14 bidezko datazio, 180
 kardo, 523
 karkaba, 525
 karrakailu, 298
 kartesiar koordinatuen metodo, 69
 kastro, 524
 katakonba, 470
 Klakton aldi, 232

klasto, 133
 Kobre Aroa, 218
 kobre-zink, 443
 koipegabetaile, 343
 kolpekari, 299
 kolubioi, 134
 kolunbario, 471
 kontramarka, 444
 kontrol arkeologiko, 64
 koprolito, 109
 kordoi, 344
 kordoi-zeramika, 345
 korniforme, 561
 kota, 65
 kraniometria, 162
 krioklastia, 135
 krioturbazio, 136
 kriseilu, 396
 Kristo aurreko, 184
 Kristo aurretik, 184
 Kristo ondoko, 185
 Kristo ondoren, 185
 kronoestratigrafia, 189
 kronokultura, 233
 kronologia-eskala absolutu, 190
 kronologia-eskala erlatibo, 191
 kronologia-eskala erradiokarboniko, 192
 kronotipologia, 193
 kruziforme, 562
 Kuaternarioa, 265
 kudeaketa-arkeologia, 66
 kultura-ondasun kalifikatu, 622
 kutxatila-zelai, 472
 kutxatila-zelaien kultura, 234

L

La Tène kultura, 235
 labar-arte, 563
 lagin, 67
 laginketa, 68
 lanabes litiko, 313

landa-laneko arkeologia, 30
 lantegi, 612
 lapiko, 330
 Laplace-Méroc-en indusketa-sistema, 69
 Laplace-ren indusketa-sistema, 69
 larrialdiko indusketa, 82
 lauda, 427
 lauki, 70
 legar, 137
 legenda, 445
 lehorketa kontrolatu, 585
 lekuko, 71
 letra larri, 428
 leuntzaile, 403
 leuntze, 564
 Levallois teknika, 300
 lingote, 378
 liofilizazio, 586
 lisatzaile, 397
 lohi, 138
 lokatz, 138
 lore-hauts, 100
 lotura, 429
 loza, 346
 lubaki, 525
 lur zapaldu, 526
 lurrezko pipa, 342
 lusuil, 347

M

Madeleine aldi, 236
 Maglemose aldi, 237
 magnetometro, 587
 mailuz landutako, 440
 maiuskula, 428
 makila zulatu, 386
 mapa arkeologiko, 72
 margolan, 569
 marruska, 301
 maskortegi, 73

mea, 613
 meategi, 615
 meatoki, 615
 meatzaritza osteko paisaia, 614
 meatze, 615
 medina, 527
 megalito, 302
 mehelin, 528
 menhir, 303
 mentsiokronologia, 194
 merkataritza-gune, 529
 merkatu, 530
 Mesolitoa, 238
 metakin arkeologiko, 74
 metalgintza, 380
 metalografia, 379
 metalurgia, 380
 meteorizazio, 139
 metrologia, 446
 metropolialde, 531
 miaketa, 81
 mikrofosil, 110
 mikroklima, 140
 mikrolito, 304
 mikromorfologia, 141
 mikroskopio elektronikoa
 eskaneatzaile, 272
 millefiori, 413
 Minos aldi, 239
 Mizenas aldi, 240
 modulu, 447
 moko, 351
 molde, 348
 momia, 473
 monolito, 305
 monumentu-multzo, 623
 mosaiko, 349
 motrailu, 350
 Moustier aldi, 241
 Moustier aldiko punta, 306
 Munsell-en taula, 75
 museo arkeologiko, 624
 mutur, 351

N

NAP, 102
 nekropoli, 474
 Neolitoa, 242
 neutroi-aktibazioko analisi, 274
 nibel topografiko, 76
 nitrogeno bidezko datazio, 195
 nitrogeno-datazio, 195
 nukleo, 307
 numismatika, 448

O

obelisko, 532
 OEL, 196
 oin, 352
 oinplano, 77
 okulatu, 565
 Olduvai aldi, 243
 Olduvai aldi, 243
 ondare arkeologikoaren kudeaketa, 625
 ondasun inbentariatu, 626
 ontzi-arkeologia, 588
 ontzi-aztarna, 589
 ontzi-baliokide zenbatetsi, 275
 ontziola, 616
 opaitzur, 308
 opistografo, 430
 optikoki estimulatutako
 lumineszentzia, 196
 oraina baino lehen, 172
 orein-adar punta, 398
 orikalko, 443
 orratz, 399
 ortostato, 309
 osteologia, 163
 osteometria, 276

P

- pabiloi industrial, 617
 paleoantropologia, 164
 paleobotanika, 95
 paleodemografia, 165
 paleoekologia, 31
 paleoespezie, 166
 paleoestomatologia, 167
 paleoetnobotanika, 96
 paleoetnologia, 32
 paleoklimatologia, 33
 Paleolitoa, 244
 paleomagnetismo, 197
 paleontologia, 34
 paleopalinologia, 97
 paleopatologia, 111
 paleozoru, 142
 paleta, 400
 palinologia, 98
 palinomorfo, 99
 paramentu, 533
 pareta fineko zeramika, 353
 parke arkeologiko, 627
 pasibazio elektrokimiko, 590
 pasta, 354
 pedologia, 143
 pektiniforme, 566
 Périgord aldi, 246
 perkusio-erraboi, 310
 petroglifo, 567
 pezo, 534
 pigmentu, 568
 pilum, 381
 pintura, 569
 piramide, 535
 pitxer, 355
 plastinazio, 591
 plater, 356
 Pleistozenoa, 266
 polarizazio katodiko, 577
 polen, 100
 polen ez-zuhaitzetiko, 102
 polietilen glikol, 592
 pomerium, 536
 pomoerium, 536
 portzelana, 357
 posizio eratorri, 79
 posizio primario, 78
 posizio sekundario, 79
 potasio-argon bidezko datazio, 198
 prebentzio-arkeologia, 66
 profil estratigrafiko, 80
 profilatzaile sismiko, 594
 profil-neurgailu, 593
 profil-orrazi, 593
 propulstazaile, 401
 prospekzio, 81
 protohistoria, 245
 protoi-magnetometro, 595
 protoi-prezesiozko magnetometro, 595
 prozesu postdeposizional, 144
 puntuazio, 431
 puntzoi, 402

S

- sabel, 311
 salbamenduko esku-hartze, 82
 saret, 83
 saret-metodo, 84
 sarkofago, 475
 sedimentologia, 145
 sedimentu, 146
 sedimentu-zeharkatzaile, 596
 sekzio, 80
 serpentiforme, 570
 silex, 312
 silo, 537
 soliferreum, 382
 Solutre aldi, 247
 suburdina, 358
 suharri, 312
 sutegi, 538
 sutegi, 539
 Széléta aldi, 248

T

tafonomia, 168
 Tardiglaziarra, 267
 tatxet, 383
 teatro, 484
 teileria, 618
 tektiforme, 571
 tell, 540
 tenplu, 541
 termak, 542
 termolumineszentzia bidezko datazio, 199
 terra sigillata, 359
 tesela, 360
 testuinguru, 147
 testuinguru primario, 148
 testuinguru sekundario, 149
 testuinguru-arkeologia, 35
 tina, 361
 TL bidezko datazio, 199
 toreutika, 384
 torpedo propulstzaile, 597
 totxo, 378
 trazeologia, 36
 treska, 361
 tresna litiko, 313
 trikuharri, 476
 TS, 359
 tumulu, 477
 tumulu-harrespil, 478
 txanpon-etxe, 449
 txanpongintza, 450
 txaonda, 281
 txartatzaile, 403
 txartatze, 564

U

ubide, 521
 UE, 85
 ukendu-ontzi, 362
 ukitu, 314
 unitate bioestratigrafiko, 106
 unitate estratigrafiko, 85
 untzial, 432
 ur-lantza, 598
 uranio bidezko datazio, 200
 uranio-datazio, 200
 uranio-torio bidezko datazio, 201
 urpeko arkeologia, 599
 urpeko planeagailu, 600
 urrundik gidatutako urpeko ibilgailu, 601
 urruntzaile, 404
 ustezko zona arkeologiko, 628

V

varva, 202
 venus paleolitiko, 572
 villa, 543

W

Wheeler-en indusketa-sistema, 86
 Wheeler-en sistema, 86

X

X izpien difrakzio-analisi, 277
X izpien espektrometria, 277
X izpien fluoreszentzia, 278
xafla mehe, 150

Z

zabortegi, 544
zeharkale, 522
zeio, 308
zenotafio, 479
zeramika, 363
zeramika kardial, 364
zeramika-ontzi, 365
zesio-magnetometro, 602

zigilu, 451
zigilu bidezko dekorazio, 366
Ziklade aldi, 249
zilar-kobre, 452
zirku, 545
zista, 480
zizel, 405
zona arkeologiko, 629
zona arkeologiko inbentariatu, 630
zona arkeologiko kalifikatu, 631
zooarkeologia, 14
zuhaitzenaz bestelako polen, 102
zuhaitz-jatorriko polen, 101
zuhaitz-polen, 101
zulagailu, 315
zulakaitz, 316
zulakaitz-kolpearen teknika, 317
zulo-zelai, 481
zundaketa, 87
zutabe estratigrafiko, 88
zutoin-zulo, 546

GAZTELANIAZKO AURKIBIDEA

A

- a. C., 184
 abalorio, 320
 Abbevilense, 203
 abrigo, 55
 acción galvánica, 573
 Achelense, 204
 actividad, 62
 actuario, 414
 acueducto, 482
 acuñación, 450
 ADN fósil, 107
 adobe, 534
 aerofotografía, 37
 agitador, 410
 aglutinante, 547
 aguja, 399
 agujero de poste, 546
 ajuar funerario, 466
 alcantarillado, 501
 aleación, 367
 alfar, 331
 alfiler, 391
 alisado, 319
 alisador, 397
 aliviadero, 505
 Alta Edad Media, 223
 aluvión, 112
 ámbar, 103
 análisis de activación atómica, 274
 análisis de activación neutrónica, 274
 análisis de difracción de rayos X, 277
 análisis de fosfatos, 51
 análisis geoquímico de fosfatos, 51
 ancoriforme, 548
 anepigráfico, 415
 anfiteatro, 483
 ánfora, 318
 año radiocarbónico, 181
 antes de Cristo, 184
 antes del Presente, 172
 Antigüedad Clásica, 207
 Antigüedad Tardía, 206
 antracología, 89
 antropización, 90
 antropología, 1
 antropometría, 154
 antropómetro, 155
 antropomorfo, 549
 anverso, 434
 anzuelo, 388
 AP, 101
 AP, 172
 ápex, 416
 arboriforme, 550
 arcilla, 117
 arco de triunfo, 507
 área funcional, 517
 área metropolitana, 531
 área urbana funcional, 517
 arena, 127
 arpón, 389
 arqueoastronomía, 2
 arqueografía, 3
 arqueología, 4
 arqueología analítica, 5
 arqueología antropológica, 6
 arqueología clásica, 10
 arqueología contextual, 35
 arqueología de campo, 30
 arqueología de gestión, 66
 arqueología de la arquitectura, 485
 arqueología de la muerte, 27
 arqueología de prevención, 66
 arqueología del género, 26
 arqueología estructuralista, 8
 arqueología experimental, 7
 arqueología funeraria, 27
 arqueología histórica, 9
 arqueología industrial, 604
 arqueología medieval, 22
 arqueología naval, 588
 arqueología posmedieval, 21
 arqueología posprocesual, 11
 arqueología prehistórica, 28
 arqueología procesual, 12
 arqueología social, 13
 arqueología subacuática, 599

arqueología submarina, 583
 arqueología urbana, 513
 arqueometalurgia, 368
 arqueometría, 269
 arqueozoología, 14
 arrabal, 497
 arte parietal, 563
 arte rupestre, 563
 artefacto, 15
 asa, 339
 asentamiento, 54
 asta, 385
 astillero, 616
 Auriñaciense, 211
 australopiteco, 156
 autorización de intervención
 arqueológica, 620
 azada, 279
 azagaya, 390
 Aziliense, 212
 azoico, 104
 azuela, 308

B

Baja Edad Media, 213
 baldío industrial, 606
 baldío urbano, 514
 barbacana, 487
 basílica, 488
 bastida, 489
 bastón de mando, 386
 bastón perforado, 386
 bec, 286
 Before Present, 172
 bien cultural calificado, 622
 bien inventariado, 626
 bifaz, 285
 bioclasto, 105
 bioestratigrafía, 16
 biometría, 17
 bioturbación, 115

biozona, 106
 bizcocho, 321
 bloque, 116
 borde, 336
 botella mercurial, 408
 BP, 172
 bruñido, 564
 bruñidor, 403
 bruñimiento, 564
 bulbo de percusión, 310
 buril, 316
 buzamiento, 130

C

cable aéreo, 603
 cal, 186
 calcinación, 611
 Calcolítico, 218
 calibración, 187
 calzada romana, 506
 cámara funeraria, 464
 camino de ronda, 499
 campo de hoyos, 481
 campo de urnas, 472
 canal, 521
 candil, 396
 candil de ciervo, 398
 cañón, 377
 cántaro, 347
 cantera, 608
 canto tallado, 292
 cantón, 522
 capacidad craneal, 158
 capital, 428
 carbono-14, 188
 cárcava, 525
 cardo, 523
 carta arqueológica, 72
 cartas de color de Munsell, 75
 casa fuerte, 494
 casa torre, 494

casco histórico, 519
 castro, 524
 catacumbas, 470
 ceca, 449
 cenotafio, 479
 centro comercial, 529
 centro histórico, 519
 centro logístico, 510
 centro urbano, 518
 cepillo, 282
 cera perdida, 551
 cerámica, 363
 cerámica cardial, 364
 cerámica cordada, 345
 cerámica de Boquique, 323
 cerámica de paredes finas, 353
 Châtelperrensiense, 217
chopper, 288
 chopping tool, 287
 Cicládico, 249
 cincel, 405
 circo, 545
 círculo de piedras, 461
 cista, 480
 Clactoniense, 232
 clasto, 133
 clavo, 374
 cocción oxidante, 334
 cocción reductora, 333
 columbario, 471
 columna estratigráfica, 88
 coluvión, 134
 conchero, 73
 concreción marina, 582
 conjunto monumental, 623
 contexto, 147
 contexto primario, 148
 contexto secundario, 149
 contramarca, 444
 control arqueológico, 64
 coprolito, 109
 cordón, 344
 corniforme, 561
 corte estratigráfico, 80
 cota, 65

cota de nivel, 65
 craneometría, 162
 cremación, 457
 crioclastia, 135
 crioturbación, 136
 crisol, 283
 crómlech, 461
 crómlech tumular, 478
 crónlech, 461
 cronocultura, 233
 cronoestratigrafía, 189
 cronotipología, 193
 cruciforme, 562
 cuadrado, 70
 cuadrícula, 83
 cuadro, 70
 Cuaternario, 265
 cuenco, 322
 cuenta, 320
 cuerno, 385
 cueva sepulcral, 465
 cultura de Hallstatt, 226
 cultura de La Tène, 235
 cultura de los campos de urnas, 234
 cultura del vaso campaniforme, 231
 cuña, 394
 cuño, 437
 cursiva, 420

D

d. C., 185
 dado, 392
 daga, 372
 datación, 173
 datación absoluta, 174
 datación por AMS, 171
 datación por arqueomagnetismo, 170
 datación por espectrometría de masas
 con acelerador, 171
 datación por ESR, 179
 datación por flúor, 183
 datación por huellas de fisión, 182

- datación por nitrógeno, 195
 datación por potasio-argón, 198
 datación por racemización de aminoácidos, 169
 datación por radiocarbono, 180
 datación por resonancia de espín electrónico, 179
 datación por termoluminiscencia, 199
 datación por TL, 199
 datación por uranio, 200
 datación por uranio-torio, 201
 datación radioactiva, 176
 datación relativa, 175
 decoración aplicada, 324
 decoración excisa, 326
 decoración impresa, 327
 decoración incisa, 325
 decoración peinada, 329
 decoración pintada, 328
 decúbito dorsal, 152
 decúbito lateral, 153
 decúbito prono, 151
 decúbito supino, 152
 decúbito ventral, 151
 decumano, 490
 decumanus, 490
 dendrocronología, 177
 depósito arqueológico, 74
 depósito de origen no antrópico, 94
 desalación, 579
 desalinización, 579
 descubrimiento, 38
 desecación controlada, 585
 desengrasante, 343
 desgrasante, 343
 después de Cristo, 185
 detrítico, 118
 diagrama de Harris, 41
 diagrama estratigráfico, 41
 diario de excavación, 61
 diente de hoz, 296
 dimorfismo, 157
 dolmen, 476
 domesticación, 42
 domus, 492
- E**
- ecofacto, 20
 Edad Antigua, 205
 Edad Contemporánea, 208
 Edad de Piedra, 228
 Edad del Bronce, 215
 Edad del Cobre, 218
 Edad del Hierro, 216
 Edad Media, 221
 Edad Moderna, 210
 edafología, 143
 edificación adosada, 495
 electro, 438
 electroforesis, 577
 electrólisis, 578
 elemento de hoz, 296
 emisión, 442
 Eneolítico, 218
 engobe, 332
 ensanche, 516
 entalle, 441
 enterramiento, 453
 enterramiento primario, 454
 enterramiento secundario, 455
 eolito, 290
 epígrafe, 417
 epigrafía, 418
 Epigravetiense, 219
 Epipaleolítico, 220
 época glacial, 264
 equivalente de vasija estimado, 275
 erosión, 128
 escala cronológica absoluta, 190
 escala cronológica radiocarbónica, 192
 escala cronológica relativa, 191
 escala cronológica solar, 178
 escorrentía, 132
 esmalte, 552
 espacio público, 500
 espátula, 393
 espatulado, 337
 espectrometría por absorción atómica, 268
 espectroscopia, 273

espora, 91
 estación total, 46
 estadal, 255
 estadio isotópico, 262
 estampillado, 366
 estela, 463
 estratificación, 119
 estratigrafía invertida, 120
 estrato, 47
 estructura, 19
 etnoarqueología, 24
 evento Dansgaard-Oeschger, 252
 evento Heinrich, 259
 excavación arqueológica, 59
 excavación en área, 43
 excavación programada, 60
 exhumación, 469
 expoliación, 23
 expolio, 23
 extrarradio, 515

F

facies, 121
 factoría de salazón, 508
 falsificación, 25
 fase, 49
 fase arqueológica, 49
 fecha calibrada, 186
 ferrería, 605
 fitolito, 92
 flake, 294
 flotación, 50
 fluorescencia de rayos X, 278
 fondo, 340
 fondo de cabaña, 503
 fórmula, 421
 formulario, 422
 foro, 504
 fortaleza, 509
 fortificación, 509

fosa, 468
 fosa de combustión, 498
 fósil, 108
 foso, 486
 fotografía aérea, 37
 fotogrametría, 52
 fracción, 122
 fracción granulométrica, 122
 fragua, 538
 frecuentación, 53
 fresco, 556
 fuerte, 509
 fusayola, 281

G

galbo, 311
 galería, 607
 geliturbación, 136
 geoarqueología, 123
 geocronología, 124
 geomorfología, 125
 gestión del patrimonio arqueológico, 625
 glaciación, 257
 gléptica, 557
 globo de elevación, 584
 golpe de buril, 317
 grabado estriado, 558
 grabado prehistórico, 559
 grafito, 423
 granulometría, 126
 grava, 137
 Gravetiense, 225
 grupo de actividad, 63

H

hacha pulida, 280
 hacha pulimentada, 280
 hachereau, 284
 hallazgo, 38
 halteriforme, 560
 Hamburgiense, 227
 Heládico, 229
 hendedor, 284
 hendidor, 284
 hidrólisis, 580
 hipogeo, 467
 hogar, 539
 Holoceno, 260
 holotipo, 29
 homínidos, 159
Homo, 160
 horizonte, 129

I

incensario, 375
 incineración, 457
 incisión, 554
 inclusión, 425
 incuso, 440
 índice cefálico, 161
 índice craneal, 161
 inhumación, 453
 inscripción, 417
 insula, 520
 interestadial, 261
 interestrato, 48
 interpunción, 426
 intervención de salvamento, 82
 intervención de urgencia, 82
 intrusión, 131
 iridiscencia, 411
 irisación, 411

J

jalón, 45
 jarro, 355

L

lagar, 491
 lámina, 295
 lámina delgada, 150
 lanza de agua, 598
 lápida sepulcral, 424
 lasca, 294
 lauda, 427
 laude, 427
 LEO, 196
 ley, 433
 leyenda, 445
 lezna, 402
 limo, 138
 lingote, 378
 liofilización, 586
 loza, 346
 luminiscencia estimulada
 ópticamente, 196

M

Magdalenense, 236
 Maglemosiense, 237
 magnetómetro, 587
 magnetómetro de cesio, 602
 magnetómetro de protones, 595
 manzana, 502
 mayúscula, 428
 medianil, 528

- medina, 527
 megalito, 302
 memoria de excavación, 621
 memoria de intervención, 621
 menhir, 303
 mensiocronología, 194
 mercado, 530
 Mesolítico, 238
 metalografía, 379
 metalurgia, 380
 meteorización, 139
 método de coordenadas cartesianas, 69
 método de cuadrícula, 84
 método de Harris, 56
 método de Laplace-Méroc, 69
 método del carbono-14, 180
 método del radiocarbono, 180
 metrología, 446
 Micénico, 240
 microclima, 140
 microfósil, 110
 microlito, 304
 micromorfología, 141
 microscopio electrónico de barrido, 272
 microscopio electrónico de escáner, 272
 millefiori, 413
 mina, 615
 mineral, 613
 Minoico, 239
 módulo, 447
 molde, 348
 momia, 473
 monolito, 305
 morillo, 358
 mortero, 350
 mosaico, 349
 motivo halteriforme, 560
 muelle, 610
 muestra, 67
 muestreo, 68
 muralla, 511
 muro fantasma, 512
 museo arqueológico, 624
 Musteriense, 241
- N**
- NAA, 274
 NAP, 102
 nave industrial, 617
 necrópolis, 474
 Neolítico, 242
 nexo, 429
 nivel topográfico, 76
 NMI, 271
 NR, 270
 núcleo, 307
 núcleo urbano, 518
 número de restos, 270
 número mínimo de individuos, 271
 numismática, 448
- O**
- obelisco, 532
 oculado, 565
 Olduvayense, 243
 olla, 330
 ollería, 331
 opistógrafo, 430
 Óptimo Climático Medieval, 253
 oreja, 370
 oricalco, 443
 ortostato, 309
 orza, 361
 osario, 462
 osteología, 163
 osteometría, 276

P

- paisaje después de la explotación
 minera, 614
 paleoantropología, 164
 paleobotánica, 95
 paleoclimatología, 33
 paleodemografía, 165
 paleoecología, 31
 paleoespecie, 166
 paleoestomatología, 167
 paleoetnobotánica, 96
 paleoetnología, 32
 Paleolítico, 244
 Paleolítico Inferior, 214
 Paleolítico Medio, 222
 Paleolítico Superior, 224
 paleomagnetismo, 197
 paleontología, 34
 paleopalinología, 97
 paleopatología, 111
 paleosuelo, 142
 paleta, 400
 paletnología, 32
 palinología, 98
 palinomorfo, 99
 panza, 311
 paramento, 533
 pared medianera, 528
 parque arqueológico, 627
 pasivación electroquímica, 590
 paso de ronda, 499
 pasta, 354
 pasta de vidrio, 406
 pasta vítrea, 406
 pecio, 589
 pectiniforme, 566
 pedernal, 293, 312
 pedología, 143
 peine medidor de perfiles, 593
 peine perfilador, 593
 penetrador de sedimento, 596
 Pequeña Edad del Hielo, 263
 percutor, 299
 perfil estratigráfico, 80
 perfilador de fondos, 596
 perfilador sísmico, 594
 perforador, 315
 periferia urbana, 515
 Perigordienne, 246
 Periodo Cálido Medieval, 253
 periodo glaciario, 264
 periodo histórico, 209
 periodo interglaciario, 256
 Periodo Magdaleniense, 236
 pesa de telar, 289
 petroglifo, 567
 pico, 351
 pie, 352
 piedra de fusil, 293
 pigmento, 568
 pilum, 381
 pintura, 569
 pipa de caolín, 342
 pirámide, 535
 pitorro, 351
 placa de cinturón, 373
 planeador, 600
 planeador submarino, 600
 planta, 77
 plastinación, 591
 plato, 356
 Pleistoceno, 266
 Pleistoceno Inferior, 251
 Pleistoceno Medio, 254
 Pleistoceno Superior, 258
 polarización catódica, 577
 polen, 100
 polen arbóreo, 101
 polen no arbóreo, 102
 polietilenglicol, 592
 pomerio, 536
 pomoerium, 536
 pondera, 289
 porcelana, 357
 Posglacial, 260
 posición derivada, 79
 posición primaria, 78
 posición secundaria, 79

prehistoria, 230
 proceso posdeposicional, 144
 propulsor, 401
 prospección, 81
 protohistoria, 245
 proyectil, 376
 punta de proyectil, 297
 punta musteriense, 306
 puntuación, 431
 punzón, 402

R

raclette, 291
 radiocarbono, 188
 raedera, 298
 ramiforme, 555
 raspador, 301
 rasqueta, 291
 rastro arqueológico, 39
 registro arqueológico, 44
 repujado, 371
 resello, 436
 reserva arqueológica, 619
 resto arqueológico, 39
 resto carpológico, 57
 resto palinológico, 58
 retocador, 387
 retoque, 314
 reverso, 439
 revolución industrial, 609
 rezón, 369
 ruleteado, 335

S

sarcófago, 475
 sección estratigráfica, 80
 sedimento, 146
 sedimentología, 145
 sello, 451
 semilla, 93
 semiuncial, 419
 separador, 404
 serpentiforme, 570
 sílex, 312
 silo, 537
 sistema de excavación de Wheeler, 86
 sistema de registro de Harris, 56
 sistema de registro de Laplace, 69
 solar yermo urbano, 514
 soliferreum, 382
 Solutrense, 247
 sonar de barrido circular, 576
 sonar de barrido lateral, 574
 sondeo, 87
 soplado, 407
 succionador de fondos, 581
 succionadora, 581
 superposición, 459
 Szeletense, 248

T

tabla de Munsell, 75
 tachuela, 383
 tafonomía, 168
 tajador bidireccional, 287
 tajador compuesto, 287
 tajador simple, 288
 taller, 612
 tamizado, 113
 tapa, 338
 tapial, 526
 Tardiglacial, 267

Tardiglaciari, 267
 teatro, 484
 técnica del golpe de buril, 317
 técnica del núcleo de arena, 409
 técnica del núcleo previo, 409
 técnica levalloisiense, 300
 tectiforme, 571
 tejar, 618
 tejera, 618
 tell, 540
 templo, 541
 termas, 542
 terra sigillata, 359
 tesela, 360
 testigo, 71
 tiempo geológico, 18
 tina, 361
 tinaja, 361
 toréutica, 384
 torpedo propulsor, 597
 torre, 493
 torre de tamices, 114
 torre fotográfica, 575
 tortera, 281
 traceología, 36
 TS, 359
 tumba, 456
 tumba de lajas, 460
 túmulo, 477
 turíbulo, 375

U

UE, 85
 Último Máximo Glacial, 250
 uncial, 432
 ungüentario, 362
 unidad estratigráfica, 85
 urna funeraria, 458
 útil lítico, 313

V

valor nominal, 435
 varilla, 395
 varva, 202
 vasija de cerámica, 365
 vaso campaniforme, 341
 vehículo de control remoto, 601
 vellón, 452
 venus paleolítica, 572
 vertedera, 351
 vertedero, 544
 vertedor, 351
 vestigio carpológico, 57
 vestigio palinológico, 58
 vía romana, 506
 vidriado, 552
 vidrio camafeo, 412
 villa, 543
 villa medieval, 496
 vulva, 553

Y

yacimiento, 40
 yacimiento arqueológico, 40

Z

zona arqueológica, 629
 zona arqueológica calificada, 631
 zona arqueológica inventariada, 630
 zona de presunción arqueológica, 628
 zooarqueología, 14

FRANTSESEZKO AURKIBIDEA

A

- Abbevillien, 203
 Acheuléen, 204
 action galvanique, 573
 activité, 62
 actuaire, 414
 AD, 185
 ADN fossile, 107
 adobe, 534
 Âge de la Pierre, 228
 Âge du bronze, 215
 âge du cuivre, 218
 Âge du fer, 216
 âge glaciaire, 264
 Âge mycénien, 240
 Âge néolithique, 242
 agglutinant, 547
 agitateur, 410
 aiguille, 399
 aire métropolitaine, 531
 alliage, 367
 alluvion, 112
 aloi, 433
 ambre, 103
 aménagements, 19
 amphithéâtre, 483
 amphore, 318
 analyse des phosphates, 51
 analyse géochimique des phosphates, 51
 analyse isotopique de l'azote, 195
 analyse par activation neutronique, 274
 andouiller, 398
 anépigraphie, 415
 année radiocarbone, 181
 Anno Domini, 185
 anse, 339
 anthracologie, 89
 anthropisation, 90
 anthropologie, 1
 anthropomètre, 155
 anthropométrie, 154
 anthropomorphe, 549
 Anthropozoïque, 265
 Antiquité, 205
 Antiquité classique, 207
 Antiquité tardive, 206
 apex, 416
 aqueduc, 482
 arche de triomphe, 507
 archéoastronomie, 2
 archéographie, 3
 archéologie, 4
 archéologie analytique, 5
 archéologie anthropologique, 6
 archéologie classique, 10
 archéologie contextuelle, 35
 archéologie de gestion, 66
 archéologie de la construction, 485
 archéologie du bâti, 485
 archéologie du genre, 26
 archéologie expérimentale, 7
 archéologie funéraire, 27
 archéologie historique, 9
 archéologie industrielle, 604
 archéologie médiévale, 22
 archéologie navale, 588
 archéologie post-médiéval, 21
 archéologie post-processuelle, 11
 archéologie préhistorique, 28
 archéologie processuelle, 12
 archéologie sociale, 13
 archéologie sous-marine, 583
 archéologie structuraliste, 8
 archéologie subaquatique, 599
 archéologie sur le terrain, 30
 archéologie urbaine, 513
 archéométaballurgie, 368
 archéométrie, 269
 archéozoologie, 14
 argile, 117
 art rupestre, 563
 artéfact, 15
 assiette, 356
 atelier, 612
 atelier de fabrication de monnaies, 449
 atelier de potier, 331
 atlatl, 401
 Aurignacien, 211

australopithèque, 156
 autorisation d'opération
 archéologique, 620
 avant J.-C., 184
 avant Jésus-Christ, 184
 avant le Présent, 172
 avers, 434
 Azilien, 212
 azoïque, 104

B

ballon de relevage, 584
 banlieue, 515
 barbacane, 487
 Bas Moyen Âge, 213
 basilique, 488
 bastide, 489
 bâtiment industriel, 617
 bâton de commandement, 386
 bâton percé, 386
 bec, 286
 bec, 351
 Before Present, 172
 berme, 71
 bien culturel classé, 622
 bien inventorié, 626
 biface, 285
 billon, 452
 bioclaste, 105
 biométrie, 17
 biostratigraphie, 16
 bioturbation, 115
 biozone, 106
 biscuit, 321
 bloc, 116
 bol, 322
 bord, 336
 bouteille Mercure, 408
 BP, 172
 brique crue, 534

broquette, 383
 brunissage, 564
 brunissoir, 403
 buah, 385
 bulbe de percussion, 310
 burin, 316

C

câble aérien, 603
 cal, 186
 calcination, 611
 calibration, 187
 cameo-glass, 412
 canal, 521
 canalisations d'égouts, 501
 canon, 377
 capacité crânienne, 158
 capitale, 428
 carbone-14, 188
 cardo, 523
 carnet de chantier, 61
 carnet de fouille, 61
 carrière, 608
 carroyage, 83
 carte archéologique, 72
 catacombes, 470
 cénotaphe, 479
 centre commercial, 529
 centre historique, 519
 centre logistique, 510
 céramique, 363
 céramique à parois fines, 353
 céramique Boquique, 323
 céramique cardiale, 364
 céramique cordée, 345
 Chalcolithique, 218
 chambre funéraire, 464
 champ de fosses, 481
 champ d'urnes, 472
 chantier naval, 616

charnier, 462
 Châtelperrenien, 217
 chemin de ronde, 499
 chenet, 358
chopper, 288
 chronoculture, 233
 chronostratigraphie, 189
 chrono-typologie, 193
 cire perdue, 551
 cirque, 545
 ciseau, 405
 ciste, 480
 Clactonien, 232
 claste, 133
 clou, 374
 coin, 394
 coin, 437
 colluvion, 134
 columbarium, 471
 concrétion marine, 582
 conformateur, 593
 constituant, 19
 contexte, 147
 contexte primaire, 148
 contexte secondaire, 149
 contremarque, 444
 coprolithe, 109
 corde, 344
 corne, 385
 cote, 65
 couche, 47
 coupe stratigraphique, 80
 couperet, 288
 couvercle, 338
 craniométrie, 162
 crémation, 457
 creuset, 283
 cromlech, 461
 cruche, 347
 cryoturbation, 136
 cuisson oxydante, 334
 cuisson réductrice, 333
 culture campaniforme, 231
 culture cycladique, 249
 culture de Hallstatt, 226

culture de Hambourg, 227
 culture de La Tène, 235
 culture des champs d'urnes, 234
 cursive, 420

D

dague, 372
 datation, 173
 datation à l'uranium, 200
 datation absolue, 174
 datation archéomagnétique, 170
 datation au fluor, 183
 datation au potassium-argon, 198
 datation au radiocarbone, 180
 datation isotopique, 176
 datation par le carbone-14, 180
 datation par racémisation des acides aminés, 169
 datation par résonance de spin électronique, 179
 datation par spectrométrie de masse par accélérateur, 171
 datation par thermoluminescence, 199
 datation par uranium-thorium, 201
 datation radioactive, 176
 datation relative, 175
 date calibrée, 186
 dé, 392
 décor estampé, 366
 décor excisé, 326
 décor imprimé, 327
 décor incisé, 325
 décor peint, 328
 décoration appliquée, 324
 décoration peignée, 329
 découverte, 38
 décubitus dorsal, 152
 décubitus latéral, 153
 décubitus ventral, 151
 decumanus, 490

dégraissant, 343
 dendrochronologie, 177
 dépôt archéologique, 74
 dépôt d'origine non anthropique, 94
 dépotoir, 544
 Dernier Maximum Glaciaire, 250
 dessalage, 579
 dessiccation contrôlée, 585
 détritique, 118
 diagramme de Harris, 41
 diagramme stratigraphique, 41
 diffractométrie de rayons X, 277
 dimorphisme, 157
 dolmen, 476
 domestication, 42
 domus, 492

E

écarteur, 404
 échantillon, 67
 échantillonnage, 68
 échelle chronologique absolue, 190
 échelle chronologique solaire, 178
 échelle de chronologie relative, 191
 échelle stratigraphique, 88
 éclat, 294
 éclat de burin, 317
 écofact, 20
 écoulement de surface, 132
 édaphologie, 143
 électrolyse, 578
 électrophorèse, 577
 électrum, 438
 élément de faucille, 296
 élévation, 65
 émission, 442
 encensoir, 375
 Énéolithique, 218
 engobe, 332
 ensemble monumental, 623

enterrement, 453
 enterrement primaire, 454
 enterrement secondaire, 455
 éolithe, 290
 épave, 589
 éperon, 522
 épigraphe, 417
 épigraphie, 418
 Épigravettien, 219
 épingle, 391
 Épipaléolithique, 220
 époi, 398
 Époque contemporaine, 208
 Époque moderne, 210
 érosion, 128
 escargotière, 73
 espace public, 500
 établissement, 54
 étalonnage du temps du
 radiocarbone, 192
 ethnoarchéologie, 24
 événement de Dansgaard-Oeschger, 252
 événement de Heinrich, 259
 exhumation, 469

F

faciès, 121
 faïence, 346
 falsification, 25
 faubourg, 497
 flottation, 50
 fluorescence X, 278
 fond, 340
 fond de cabane, 503
 forêt, 402
 forge, 538, 605
 formulaire, 422
 formule, 421
 forteresse, 509
 forum, 504

fosse, 468
 fossé, 486, 525
 fosse à combustion, 498
 fosse de combustion, 498
 fossile, 108
 fouille archéologique, 59
 fouille de préservation, 82
 fouille de sauvetage, 82
 fouille en aire ouverte, 43
 fouille programmée, 60
 foyer, 539
 fraction, 122
 fraction du sol, 122
 frappe, 450
 fréquentation, 53
 fresque, 556
 friche industrielle, 606
 friche urbaine, 514
 fusaiöle, 281

G

galerie, 607
 galet aménagé, 292
 gaufrage, 371
 gélifraction, 135
 géoarchéologie, 123
 géochronologie, 124
 géomorphologie, 125
 gestion du patrimoine archéologique, 625
 gisement archéologique, 40
 glaciation, 257
 glaçure, 552
 glyptique, 557
 gobelet campaniforme, 341
 graffito, 423
 granulométrie, 126
 grappin, 369
 grattoir, 298
 Gravettien, 225
 gravier, 137
 gravure préhistorique, 559

gravure striée, 558
 grotte sépulcrale, 465
 groupe d'activité, 63

H

habitation contiguë, 495
 hache polie, 280
 hachereau, 284
 Hambourgien, 227
 hameçon, 388
 harpon, 389
 Haut Moyen Âge, 223
 Helladique, 229
 herminette, 308
 Holocène, 260
 holotype, 29
 hominidés, 159
Homo, 160
 horizon, 129
 houe, 279
 hydrolyse, 580
 hypogée, 467

I

ilot, 502
 impression par roulement, 335
 incinération, 457
 incision, 554
 inclusion, 425
 incus, 440
 indice céphalique, 161
 inhumation, 453
 inscription, 417
 insula, 520
 intaille, 441
 interface, 48

interglaciaire, 256
 interponction, 426
 interstadiaire, 261
 intrusion, 131
 irisation, 411

J

jalón, 45
 jarre, 361

L

lame, 295
 lame mince, 150
 lampe à huile, 396
 lance à eau, 598
 latérocubitus, 153
 lauda, 427
 légende, 445
 ligature, 429
 limon, 138
 lingot, 378
 lissage, 319
 lisseur, 397
 LSO, 196
 luminescence stimulée optiquement, 196
 lyophilisation, 586

M

Magdalénien, 236
 Maglemosien, 237
 magnétomètre, 587
 magnétomètre à précession de
 protons, 595

magnétomètre à protons à précession
 libre, 595
 magnétomètre au césium, 602
 maison fortifiée, 494
 maison-tour, 494
 majuscule, 428
 marché, 530
 marmite, 330
 médine, 527
 mégalithe, 302
 menhir, 303
 mensiochronologie, 194
 Mésolithique, 238
 métallographie, 379
 métallurgie, 380
 météorisation, 139
 méthode au fluor, 183
 méthode de datation par traces de
 fission, 182
 méthode de Harris, 56
 méthode du quadrillage, 84
 méthode Laplace-Méroc, 69
 méthode potassium-argon, 198
 métrologie, 446
 microclimat, 140
 microfossile, 110
 microlithe, 304
 micromorphologie, 141
 microscope électronique à balayage, 272
 millefiori, 413
 mine, 615
 minerai, 613
 Minoen, 239
 mobilier funéraire, 466
 module, 447
 momie, 473
 monolithe, 305
 mortier, 350
 mosaïque, 349
 motif anchoriforme, 548
 motif arboriforme, 550
 motif corniforme, 561
 motif cruciforme, 562
 motif halteriforme, 560
 motif oculé, 565

motif pectiniforme, 566
 motif ramiforme, 555
 motif serpentiforme, 570
 motif tectiforme, 571
 moule, 348
 Moustérien, 241
 Moyen Âge, 221
 Moyen Âge tardif, 213
 muet, 415
 mur fantôme, 512
 mur mitoyen, 528
 muraille, 511
 musée d'archéologie, 624

N

nécropole, 474
 Néolithique, 242
 nexus, 429
 niveau topographique, 76
 NMI, 271
 nombre de restes, 270
 nombre d'équivalents-vases, 275
 nombre minimum d'individus, 271
 noyau, 307
 NR, 270
 nuancier de Munsell, 75
 numismatique, 448

O

obélisque, 532
 objet façonné, 15
 Oldowayen, 243
 onciale, 432
 opisthographe, 430
 oppidum, 524
 oreille, 370
 orichalque, 443

orthostate, 309
 ossuaire, 462
 ostéologie, 163
 ostéométrie, 276
 outil lithique, 313

P

PA, 101
 paléobotanique, 95
 paléoclimatologie, 33
 paléodémographie, 165
 paléoécologie, 31
 paléoespèce, 166
 paléoethnobotanique, 96
 paléoethnologie, 32
 Paléolithique, 244
 Paléolithique inférieur, 214
 Paléolithique moyen, 222
 Paléolithique supérieur, 224
 paléomagnétisme, 197
 paléontologie, 34
 paléontologie humaine, 164
 paléopalynologie, 97
 paléopathologie, 111
 paléosol, 142
 paléostomatologie, 167
 palette, 400
 palynologie, 98
 palynomorphe, 99
 panse, 311
 parc archéologique, 627
 parement, 533
 passivation électrochimique, 590
 pâte, 354
 pâte de maisons, 502
 pâte de verre, 406
 paysage après activité minière, 614
 pédologie, 143
 peinture, 569
 pendage, 130
 pénétrateur de sédiment, 596

- perçoir, 315
 percuteur, 299
 Périgordien, 246
 Période Chaude Médiévale, 253
 période glaciaire, 264
 période historique, 209
 période interglaciaire, 256
 périphérie urbaine, 515
 perle, 320
 Petit Âge glaciaire, 263
 Petit Optimum climatique, 253
 pétroglyphe, 567
 phase, 49
 phase archéologique, 49
 photogrammétrie, 52
 photographie aérienne, 37
 phytolithe, 92
 pichet, 355
 pied, 352
 pierre à feu, 312
 pierre à fusil, 293
 pierre tombale, 424
 pigment, 568
 pillage, 23
 pilum, 381
 pipe de kaolin, 342
 pisé, 526
 plan, 77
 planeur sous-marin, 600
 plaque de ceinture, 373
 plastination, 591
 Pléistocène, 266
 Pléistocène inférieur, 251
 Pléistocène moyen, 254
 Pléistocène supérieur, 258
 PNA, 102
 poids de métier à tisser, 289
 poinçon, 402
 point moustérien, 306
 pointe de projectile, 297
 polarisation cathodique, 577
 pollen, 100
 pollen d'arbre, 101
 pollen non arboréen, 102
 polyéthylène glycol, 592
 pomerium, 536
 pomoerium, 536
 ponctuation, 431
 porcelaine, 357
 position primaire, 78
 position secondaire, 79
 pot, 330
 préhistoire, 230
 présents funéraires, 466
 presseoir, 491
 préventive archéologie, 66
 processus post-dépositionnel, 144
 procubitus, 151
 profil stratigraphique, 80
 profileur sismique, 594
 projectile, 376
 propulseur, 401
 prospection, 81
 protohistoire, 245
 pyramide, 535

Q

- quadrat, 70
 quadrillage, 83
 quai, 610
 Quaternaire, 265

R

- rabot, 282
 raclage, 337
 raclette, 291
 racloir, 301
 rapport d'opération, 621
 rapport de fouille, 621
 ravine, 525
 récipient céramique, 365
 registre archéologique, 44

réserve archéologique, 619
 retouche, 314
 retoucher, 387
 revers, 439
 révolution industrielle, 609
 rouletté, 335

S

sable, 127
 sagaie, 390
 sarcophage, 475
 sceau, 451
 sédiment, 146
 sédimentologie, 145
 semence, 93
 semi-onciale, 419
 sépulture, 456
 silex, 312
 silo, 537
 solifèreum, 382
 Solutréen, 247
 sonar à balayage circulaire, 576
 sonar à balayage latéral, 574
 sondage archéologique, 87
 soufflage, 407
 spatule, 393
 spectrométrie d'absorption atomique, 268
 spectrométrie de rayons x, 277
 spectroscopie, 273
 spoliation, 23
 spore, 91
 stade isotopique, 262
 stadiaire, 255
 station totale, 46
 stèle, 463
 strate, 47
 stratification, 119
 stratigraphie inversée, 120
 superposition, 459

surveillance, 64
 système Wheeler, 86
 Széletien, 248

T

tamissage, 113
 taphonomie, 168
 Tardiglaciaire, 267
 technique de l'enduction sur noyau, 409
 technique Levallois, 300
 tell, 540
 temple, 541
 temps géologique, 18
 terra sigillata, 359
 terre de pipe, 342
 territoire urbain, 518
 tesselle, 360
 tessère, 360
 théâtre, 484
 thermes, 542
 tige, 395
 titre, 433
 tombe en pierre plate, 460
 toreutique, 384
 torpille propulseur, 597
 tour, 493
 tour de tamissage, 114
 tour photographique, 575
 tracéologie, 36
 tranchoir biface, 287
 transducteur, 594
 trop-plein, 505
 trou de poteau, 546
 TS, 359
 tuilerie, 618
 tumulus, 477
 tumulus-cromlech, 478
 urbation périglaciaire, 136
 tuyau d'aspiration, 581

U

unguentarium, 362
 unité stratigraphique, 85
 urne cinéraire, 458
 US, 85
 usine de poterie, 331
 usine de salaisons, 508

vestige archéologique, 39
 vestige carpologique, 57
 vestige palynologique, 58
 villa, 543
 villa médiévale, 496
 voie romaine, 506
 vulve, 553

V

valeur nominale, 435
 varve, 202
 vase céramique, 365
 véhicule sous-marin téléguidé, 601
 vénus paléolithique, 572

Z

zone archéologique, 629
 zone de présomption de prescription
 archéologique, 628
 zone d'extension, 516
 zone urbaine fonctionnelle, 517
 zooarchéologie, 14

INGELESEZKO AURKIBIDEA

A

- Abbevillian, 203
 absolute dating, 174
 absolute time scale, 190
 accelerator mass spectrometry dating, 171
 Acheulian, 204
 activity, 62
 activity group, 63
 actuary, 414
 AD, 185
 adobe, 534
 adze, 308
 aerial cable, 603
 aerial photography, 37
 alloy, 367
 alluvium, 112
 amber, 103
 amino acids racemization dating, 169
 amino-acid racemization age method, 169
 amphitheater, 483
 amphitheatre, 483
 amphora, 318
 AMS dating, 171
 analytical archaeology, 5
 anchor shaped, 548
 anchoriform, 548
 Ancient Age, 205
 andiron, 358
 anepigraphic, 415
 Anno Domini, 185
 anthracology, 89
 anthropization, 90
 anthropological archaeology, 6
 anthropology, 1
 anthropometer, 155
 anthropometry, 154
 anthropomorphous, 549
 antler, 385
 antler point, 398
 AP, 101
 apex, 416
 applied decoration, 324
 aqueduct, 482
 arboreal pollen, 101
 arborescent pollen, 101
 arboriform, 550
 archaeoastronomy, 2
 archaeography, 3
 archaeological excavation, 59
 archaeological excavation license, 620
 archaeological heritage management, 625
 archaeological map, 72
 archaeological museum, 624
 archaeological park, 627
 archaeological permit, 620
 archaeological phase, 49
 archaeological record, 44
 archaeological remains, 39
 archaeological report, 621
 archaeological reserve, 619
 archaeological site, 40
 archaeological zone, 629
 archaeology, 4
 archaeology of death, 27
 archaeomagnetic dating, 170
 archaeometallurgy, 368
 archaeometry, 269
 archaeozoology, 14
 archeological deposit, 74
 artefact, 15
 artifact, 15
 assegai, 390
 atlatl, 401
 atomic absorption spectrometry, 268
 attached dwelling, 495
 Aurignacian, 211
 australopithecus, 156
 awl, 402
 Azilian, 212
 azoic, 104

B

balk, 71
 barbican, 487
 base, 340
 basilica, 488
 bastide, 489
 baulk, 71
 BC, 184
 bead, 320
 bec, 286
 Before Christ, 184
 Before Present, 172
 bell beaker, 341
 bell beaker culture, 231
 belly, 311
 belt plaque, 373
 biface, 285
 bifacial chopper, 287
 billon, 452
 binder, 547
 bioclast, 105
 biometry, 17
 biostratigraphy, 16
 bioturbation, 115
 biozone, 106
 biscuit ware, 321
 bisque ware, 321
 blade, 295
 block, 116
 blowing, 407
 body, 311
 Boquique pottery, 323
 borer, 315
 bowl, 322
 BP, 172
 Bronze Age, 215
 brownfield, 606
 building archaeology, 485
 bulb of percussion, 310
 burial, 453
 burial cave, 465
 burin, 316
 burin blow technique, 317

burin spall, 317
 burnisher, 403
 burnishing, 564

C

cal, 186
 calcination, 611
 calibrated date, 186
 calibration, 187
 cameo glass, 412
 canal, 521
 canon, 377
 canton, 522
 capital, 428
 carbon-14, 188
 carbon-14 dating, 180
 cardium pottery, 364
 cardo, 523
 carnary, 462
 carpological remains, 57
 catacomb, 470
 catacombs, 470
 cathode bias, 577
 cenotaph, 479
 censer, 375
 cephalic index, 161
 ceramic vessel, 365
 ceramics, 363
 cesium magnetometer, 602
 Chalcolithic, 218
 Châtelperronian, 217
 china clay pipe, 342
 chisel, 405
chopper, 288
 chopping tool, 287
 chronoculture, 233
 chronostratigraphy, 189
 chronotypology, 193
 cinerary urn, 458
 circular-scan sonar, 576
 circus, 545

cist, 480
 city block, 502
 Clactonian, 232
 Classical Antiquity, 207
 classical archaeology, 10
 classified cultural property, 622
 clast, 133
 clastation, 139
 clay, 117
 clay body, 354
 cleaver, 284
 colluvium, 134
 columbarium, 471
 combed decoration, 329
 combustion pit, 498
 congelifraction, 135
 congeliturbation, 136
 Contemporary Age, 208
 context, 147
 contextual archaeology, 35
 contour gauge, 593
 controlled desiccation, 585
 co-ordinate system, 69
 Copper Age, 218
 coprolite, 109
 cord, 344
 corded ware, 345
 core, 307
 corniform, 561
 countermark, 444
 cranial capacity, 158
 craniometry, 162
 cremation, 457
 cromlech, 461
 crucible, 283
 cruciform, 562
 cursive, 420
 cursive type, 420
 Cycladic, 249
 Cycladic culture, 249
 cyst, 480

D

dagger, 372
 Dansgaard-Oeschger event, 252
 dating, 173
 decumanus, 490
 dendriform, 550
 dendrochronology, 177
 deposit of a non anthropic origin, 94
 desalting, 579
 detrital, 118
 die, 392, 437
 dimorphism, 157
 dip, 130
 discovery, 38
 disentanglement, 469
 diver propulsion vehicle, 597
 dolmen, 476
 domestication, 42
 domus, 492
 dorsal decubitus, 152

E

ear, 370
 Early Middle Ages, 223
 Early Modern Times, 210
 earthenware, 346
 ecofact, 20
 edaphology, 143
 electrochemical passivation, 590
 electrolysis, 578
 electron spin resonance dating, 179
 electrophoresis, 577
 electrum, 438
 elevation, 65
 embossing, 371
 Eneolithic, 218
 engobe, 332
 eolith, 290

epigraph, 417
 epigraphy, 418
 Epigravettian, 219
 Epi-gravettian, 219
 Epipalaeolithic, 220
 erosion, 128
 estimated vessels equivalent, 275
 ethnoarchaeology, 24
 excavation journal, 61
 excavation notebook, 61
 excised decoration, 326
 exhumation, 469
 experimental archaeology, 7
 extension area, 516

F

face, 533
 face value, 435
 facies, 121
 facing, 533
 faience, 346
 feature, 19
 field archaeology, 30
 fineness, 433
 fishing hook, 388
 fission-track dating, 182
 flint, 312
 flint sickle teeth, 296
 flotation, 50
 fluorine dating, 183
 foot, 352
 forge, 538
 forgery, 25
 formula, 421
 formulary, 422
 fort, 509
 fortified house, 494
 fortress, 509
 forum, 504
 fossa, 468

fossil, 108
 fossil DNA, 107
 fraction, 122
 frequentation, 53
 fresco, 556
 functional area, 517
 functional urban region, 517
 funerary archaeology, 27
 funerary chamber, 464

G

gallery, 607
 galvanic action, 573
 gender archaeology, 26
 geoarchaeology, 123
 geochronology, 124
 geologic time, 18
 geomorphology, 125
 glacial period, 264
 glaciation, 257
 glaze, 552
 glyptic, 557
 graffito, 423
 granulometry, 126
 grapnel, 369
 grave goods, 466
 gravel, 137
 gravestone, 424
 Gravettian, 225
 grid, 83
 grid layout, 83
 grid-square method, 84
 gully, 525
 gun flint, 293

H

Hallstatt culture, 226
 halteriform, 560
 Hamburg culture, 227
 Hamburgian, 227
 hammer, 299
 handle, 339
 harpoon, 389
 Harris Matrix diagram, 41
 Harris recording system, 56
 hearth, 539
 Heinrich event, 259
 Helladic, 229
 hill fort, 524
 historic centre, 519
 historic period, 209
 historical archaeology, 9
 hoe, 279
 Holocene, 260
 holotype, 29
 Hominidae, 159
Homo, 160
 horizon, 129
 horn, 385
 horn shape, 561
 hut floor, 503
 hydrolysis, 580
 hypogeum, 467

I

ice age, 264
 incineration, 457
 incised decoration, 325
 incision, 554
 inclusion, 425
 incuse, 440
 industrial archaeology, 604
 industrial building, 617
 industrial revolution, 609

ingot, 378
 inhumation, 453
 inscription, 417
 insula, 520
 intaglio, 441
 interface, 48
 interglacial, 256
 interglacial period, 256
 interpunction, 426
 interstadial, 261
 intrusion, 131
 inventoried property, 626
 inverted stratigraphy, 120
 iridescence, 411
 Iron Age, 216
 ironworks, 605
 isotope stage, 262
 issue, 442

J

jar, 355

K

kaolin pipe, 342

L

La Tène culture, 235
 landscape after mining, 614
 Laplace method, 69
 large jar, 361
 Last Glacial Maximum, 250
 Late Antiquity, 206
 Late Glacial, 267
 Late Middle Ages, 213

lateral decubitus, 153
 lauda, 427
 legend, 445
 Levallois technique, 300
 lid, 338
 lifting bag, 584
 lifting balloon, 584
 lingot, 378
 lithic flake, 294
 Little Ice Age, 263
 logistic centre, 510
 loom weight, 289
 loot, 23
 lost wax, 551
 Lower Palaeolithic, 214
 Lower Pleistocene, 251
 lyophilization, 586

M

Magdalenian, 236
 Magdalenian period, 236
 Maglemosean, 237
 Maglemosian, 237
 magnetometer, 587
 mall, 529
 management archaeology, 66
 marine concretion, 582
 market, 530
 medieval archaeology, 22
 Medieval Climate Optimum, 253
 medieval villa, 496
 Medieval Warm Period, 253
 medina, 527
 megalith, 302
 menhir, 303
 mensiochronology, 194
 mercurial bottle, 408
 Mesolithic, 238
 metallography, 379
 metallurgy, 380
 metrology, 446

metropolitan area, 531
 microclimate, 140
 microfossil, 110
 microlith, 304
 micromorphology, 141
 Middle Ages, 221
 Middle Palaeolithic, 222
 Middle Pleistocene, 254
 millefiori, 413
 mine, 615
 minimum number of individuals, 271
 Minoan, 239
 mint, 449
 minting, 450
 MNI, 271
 moat, 486
 Modern Age, 210
 Modern Times, 208
 module, 447
 monolith, 305
 monumental ensemble, 623
 mortar, 350
 mosaic, 349
 mould, 348
 Mousterian, 241
 Mousterian point, 306
 mud penetrator, 596
 mummy, 473
 Munsell soil colour chart, 75
 mute, 415
 Mycenaean age, 240

N

NAA, 274
 nail, 374
 NAP, 102
 naval archaeology, 588
 naval shipyard, 616
 necropolis, 474
 needle, 399
 Neolithic, 242

Neolithic age, 242
 neutron activation analysis, 274
 nexus, 429
 nitrogen dating, 195
 non anthropic deposit, 94
 non arboreal pollen, 102
 nonarborescent pollen, 102
 NR, 270
 nucleus, 307
 number of remains, 270
 numismatics, 448

O

obelisk, 532
 obverse, 434
 oculated, 565
 oil lamp, 396
 Oldowan, 243
 Oldowan age, 243
 open area excavation, 43
 opening material, 343
 opistograph, 430
 optically stimulated luminescence, 196
 ore, 613
 orichalcum, 443
 orthostat, 309
 OSL, 196
 osteology, 163
 osteometry, 276
 overflow, 505
 oxidizing firing, 334

P

painted decoration, 328
 painting, 569
 palaeoanthropology, 164
 palaeobotany, 95
 palaeoclimatology, 33
 palaeodemography, 165
 palaeoecology, 31
 palaeoethnobotany, 96
 palaeoethnology, 32
 Palaeolithic, 244
 palaeomagnetism, 197
 palaeontology, 34
 palaeopalynology, 97
 palaeopathology, 111
 palaeosol, 142
 palaeospecies, 166
 palaeostomatology, 167
 palette, 400
 palynological remains, 58
 palynology, 98
 palynomorph, 99
 parapet walk, 499
 party wall, 528
 paste, 354
 pebble tool, 292
 pectiniform, 566
 pedology, 143
 perforated baton, 386
 Perigordian, 246
 periphery, 515
 petroglyph, 567
 phantom wall, 512
 phosphate mapping, 51
 photogrammetry, 52
 photographic tower, 575
 photo-tower, 575
 phytolith, 92
 pierced antler rod, 386
 pigment, 568
 pilum, 381
 pin, 391
 pit field, 481
 pitcher, 347

plan, 77
 planned excavation, 60
 plastination, 591
 plate, 356
 Pleistocene, 266
 plunder, 23
 polished axe, 280
 polisher, 403
 pollen, 100
 polyethylene glycol, 592
 pomerium, 536
 pomoerium, 536
 porcelain, 357
 post hole, 546
 post-depositional process, 144
 posthole, 546
 post-medieval archaeology, 21
 post-processual archaeology, 11
 pot, 330
 potassium-argon dating, 198
 potter's workshop, 331
 pottery, 331, 363
 pottery factory, 331
 prehistoric archaeology, 28
 prehistoric engraving, 559
 prehistory, 230
 pressure flaker, 387
 presumed archaeological site, 628
 preventive archaeology, 66
 primary burial, 454
 primary context, 148
 primary position, 78
 printed decoration, 327
 processual archaeology, 12
 profile gauge, 593
 projectile, 376
 projectile point, 297
 projectile-head, 297
 prone decubitus, 151
 prospecting, 81
 protohistory, 245
 proton magnetometer, 595
 proton-precession magnetometer, 595
 public space, 500
 punctuation, 431
 pyramid, 535

Q

quadrat, 70
 quarry, 608
 Quaternary, 265
 Quaternary Period, 265
 quay, 610

R

rabot, 282
 raclette, 291
 racloir, 301
 radioactive dating, 176
 radiocarbon dating, 180
 radiocarbon timescale, 192
 radiocarbon year, 181
 ramiform, 555
 rammed earth, 526
 range pole, 45
 ranging-rod, 45
 reducing firing, 333
 relative dating, 175
 relative timescale, 191
 remotely operated vehicle, 601
 rescue excavation, 82
 retouching, 314
 retractor, 404
 reverse, 439
 rib, 344
 rim, 336
 rock art, 563
 Roman road, 506
 Roman via, 506
 rouletting, 335
 ROV, 601

S

- salted fish factory, 508
- salvage excavation, 82
- Samian ware, 359
- sample, 67
- sampling, 68
- sand, 127
- sand-core technique, 409
- sarcophagus, 475
- scanning electron microscope, 272
- scraper, 298
- scraper, 301
- seal, 451
- secondary burial, 455
- secondary context, 149
- secondary position, 79
- sediment, 146
- sedimentology, 145
- seed, 93
- seismic profiler, 594
- SEM, 272
- semi-uncial, 419
- serpentine, 570
- settlement, 54
- sewer facilities, 501
- shell-midden, 73
- shipwreck, 589
- shopping centre, 529
- sidelying position, 153
- sidescan sonar, 574
- side-scan sonar, 574
- sieve stack, 114
- sieving, 113
- silex, 312
- silo, 537
- silt, 138
- slab grave, 460
- smoothing, 319
- smoothing tool, 397
- smoothing-tool, 397
- social archaeology, 13
- soil micromorphology, 141
- soil phosphate analysis, 51
- soil separate, 122
- solar timescale, 178
- soliferreum, 382
- Solutrean, 247
- Solutrian, 247
- spatula, 393
- spear-thrower, 401
- spectroscopy, 273
- spindle whorl, 281
- spore, 91
- spout, 351
- square, 70
- squeezing, 337
- stade, 255
- stadial, 255
- stamped decoration, 366
- stela, 463
- stele, 463
- stem, 395
- stew-pot, 330
- stirring-rod, 410
- Stone Age, 228
- stone circle, 461
- stone tool, 313
- stratification, 119
- stratigraphic diagram, 41
- stratigraphic profile, 80
- stratigraphic section, 80
- stratigraphic unit, 85
- stratigraphical column, 88
- stratum, 47
- striated engraving, 558
- striker, 299
- structural archaeology, 8
- structuralist archaeology, 8
- SU, 85
- subaquatic archaeology, 599
- sub-bottom profiler, 594
- submarine archaeology, 583
- suburb, 497
- suburbs, 515
- suction hose, 581
- superposition, 459
- supine position, 152
- surface runoff, 132
- Szeletian, 248

T

tack, 383
 taphonomy, 168
 tectiform, 571
 tell, 540
 temple, 541
 terra sigillata, 359
 tessera, 360
 theatre, 484
 thermae, 542
 thermoluminescence dating, 199
 thin section, 150
 thin-walled pottery, 353
 thurible, 375
 tile factory, 618
 tine, 398
 tomb, 456
 topographic elevation, 65
 topographical level, 76
 toreutics, 384
 total station, 46
 tower, 493
 tower-house, 494
 traceology, 36
 trial trenching, 87
 triumphal arch, 507
 TS, 359
 tumulus, 477
 tunnel, 607

U

uncial, 432
 underwater glider, 600
 unguentarium, 362
 Upper Paleolithic, 224
 Upper Pleistocene, 258
 uppcase, 428
 uranium dating, 200
 uranium-thorium dating, 201
 urban archaeology, 513

urban area, 518
 urban wasteland, 514
 urnfield, 472
 urnfield culture, 234

V

varve, 202
 ventral decubitus, 151
 Venus figurine, 572
 villa, 543
 visitation, 53
 vitreous paste, 406
 vulva, 553

W

wall, 511
 waste-disposal site, 544
 watching brief, 64
 water jet, 598
 weathering, 139
 wedge, 394
 Wheeler system, 86
 wine press, 491
 workshop, 612

X

X-ray diffraction analysis, 277
 X-ray fluorescence, 278
 X-ray spectrometry, 277

Z

zoarchaeology, 14

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

- AGUILAR ESCOLAR, Gonzalo. *Estudio lingüístico y glosario de los términos especializados de la arqueología [linean]*. Granada: Editorial de la Universidad de Granada, 2005. <<http://0-hera.ugr.es/adrastea.ugr.es/tesisugr/15382096.pdf>> [Kontsulta 2015-03-12]
- ARCHAEOLOGICAL INSTITUTE OF AMERICA. *Introduction to Archaeology: Glossary [linean]*. <<http://www.archaeological.org/education/glossary>> [Kontsulta 2015-03-16]
- Arkeoikuska, arkeologi ikerketa*. Gasteiz: Eusko Jaurlaritza, 1983.
- BONET, Ester. *Diccionari d'arqueologia*. Barcelona : Termcat, 2009. <http://www.termcat.cat/es/Diccionaris_En_Linia/18/Fitxes> [Kontsulta: 2015-03-16]
- BRAY, Warwick; TRUMP, David. *The Penguin dictionary of archaeology*. London: Penguin Books, 1982.
- BRITISH ARCHAEOLOGICAL JOBS RESOURCE. *Glossary of common archaeological terms*. <<http://www.bajr.org/Documents/GlossaryofTerms.pdf>> [Kontsulta 2015-03-16]
- EUSKOMEDIA FUNDAZIOA. *Historiaurrea Euskal Herrian. Glosategia*. <http://agrega.hezkuntza.net/repositorio/07032012/38/es-eu_2012030732_9095701/glosategia.html> [Kontsulta 2015-03-16]
- FATÁS, G.; BORRÁS, G.M. *Diccionario de términos de arte y elementos de arqueología, heráldica y numismática*. Madrid: Alianza, 1990.
- FERNÁNDEZ MARTÍNEZ, Víctor M. *Teoría y método de la arqueología*. Madrid: Síntesis, 2000.
- FRANCOVICH, Riccardo; MANACORDA, Danielle (argtz.); LLERENA, Mari Carmen (itzle.). *Diccionario de arqueología: temas, conceptos y métodos*. Barcelona: Crítica, 2001.
- FRANCH, José Alcina. *Diccionario de arqueología*. Madrid : Alianza, 1998.
- GAMBLE, Clive. *Arqueología básica*, Barcelona: Ariel, 2002.
- GOURVERNEMET DU CANADA. *Glossaire d'archéologie*. <<http://www.bt-tb.tpsgc-pwgsc.gc.ca/btb.php?lang=fra&cont=857>> [Kontsulta 2015-03-16]
- GREAT ARCHAEOLOGY. *Archaeology Glossary Terms [linean]*. <<http://www.greatarchaeology.com/glossary.php>> [Kontsulta 2015-03-16]
- HARRIS, Edward C. *Principios de estratigrafía arqueológica*. Barcelona: Crítica, 1991.

Munibe. Antropologia-Arkeologia. Donostia: Aranzadi Zientzi Elkartea, 1987.

RENFREW, Colin; BANH, Paul. *Arqueología: teorías, métodos y práctica*. Tres Cantos, Madrid: Akal, 2011.

SALAZAR GARCIA, Domingo Carlos; MORENO MARTÍN, Andrea. *Dictionary of Archaeological Terms, English-Spanish/Spanish-English = Vocabulario de conceptos arqueológicos, Inglés-Español/Español-Inglés [linean]*.

<<http://roderic.uv.es/bitstream/handle/10550/42575/Full%20Dictionary%20Text.pdf;sequence=1> 2017-01-18> [Kontsulta 2015-03-12]

WASHINGTON STATE UNIVERSITY. *List of abbreviations and glossary of terms (lithic analysis)*. <<http://www.archaeology.wsu.edu/county/franklin/45FR50/Appendices/AppendixG.pdf>> [Kontsulta 2015-03-16]

E u s k a l t e r m

Barra-kodea